PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini – Spedizione in abbonamento postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVIII. - Št. 202 (5286)

TRST, sreda 12. septembra 1962

Sovjetska vlada opozarja ameriško vlado da bi napad na Kubo lahko sprožil vojno

SZ nima namena izročiti drugim državam svojega jedrskega in raketnega orožja, ker ga lahko uporablja naravnost s svojega ozemlja - Poziv ZDA na razsodnost Glede nemške mirovne pogodbe je SZ pripravljena upoštevati odložitev zaradi ameriških volitev

MOSKVA, 11. — Sovjetska agencija Tass je objavila danes izjavo sovjetske vlade, ki opozarja ZDA, da bi napad na Kubo lahko sprožil vojno. «Sedaj, pravi sovjetska izjava, ni moč napasti Kube in misliti, da bi ta napad ostal nekaznovan. Če bi prišlo do takega napada, bi to pomenilo začetek vojne.»

V svoji izjavi pravi sovjetska vlada, da se ji je zdelo potrebno opozoriti druge vlade na izzivanje ZDA, ki bi lahko pahnile svet v svetovno vojno z uporabo jedrskega orožja.

Izjava pravi dalje, da se je v ameriškem kongresu in ameriškem tisku ustvarilo vojnohujskaško ozračje. Proti Kubi se vodi ostra kampanja, objavljajo se pozivi za napad na Kubo in proti sovjetskim transportnim ladjam, ki prevažajo na Kubo nevojaško blago. To se lahko tolmači samo kot poziv na vojno. «Do sedaj ni Sovjetska zveza dajala prevelike važnosti tem pojavom, ki bi jih lahko imeli za volilno kampanjo republikanske in demokratske stranke. Toda, nadaljuje izjava, ne moremo več mimo uradnega dejanja. Kakor je ameriški sklep za vpoklic pod orožje 150.000 rezervistov. Izjave predsednika Kennedyja, ki pripisujejo to odločitev krepitvi oboroženih sil na Kubi, se lahko tolmači samo kot znak za napadalne namene. To pripelje samo do zaostritve mednarodnega položaja in do izzivanja, naperjenega proti miru.»

Izjava ugotavlja zatem, da je protikubanski hrup v ameriškem kongresu in tisku posledica, da SZ pošilja na Kubo celo vojaštvo, ter pove: «Gospodje, vi živite v takem strahu, da se bojite svoje sence in ne verjamete v moč svojih idej in svojega kapitalističnega sistema. Oktobrska socialistična revolucija in uspehi Sovjetske zveze po tej revoluciji vas strašijo v tolikšni meri, da sedaj, ko se Kubi dobavljajo krompir, traktorji, žito in drugo, trdite, da se Kubi pošiljajo številne legije.»

Izjava omenja zatem, da sovjetska vlada daje na zahtevo kubanske vlade Kubi na razpolago industrijske proizvode, agronome in druge sovjetske specialiste, in da je med SZ in Kubo sklenjen sporazum, ki določa učenje kubanskih specialistov v Sovjetski zvezi. Izjava poudarja, da zaradi groženj imperialističnih krogov dobavlja Sovjetska zveza Kubi tudi neko količino orožja in specialistov na zahtevo kubanske vlade.

«Kuba nima še teh tehnikov. Je naravno, da je bila njena zahteva ugodno sprejeta. Vendar števila sovjetskih vojaških specialistov, poslanih na Kubo, ne moremo niti najmanj primerjati s številom tehnikov, ki delajo v industriji in kmetijstvu. Orožje, izročeno Kubi, je določeno za obrambo. Ameriški predsednik in ameriški vojaški tehniki vedo, kaj je državna obramba. Ali se lahko reče, da te dobave res predstavljajo grožnjo za ZDA? S tem se ameriški voditelji zavedajo nesmiselnosti svojih trditev o kubanski nevarnosti za ZDA. Dejansko so si to nevarnost izmislili in hočejo prepričati o njenem obstoju.»

Izjava pravi, da SZ nima namena izročiti drugim državam, kakor na primer Kubi, orožja, s katerim razpolaga za odbijanje napada in za represalije. «Naše atomsko orožje je zaradi svoje eksplozivne moči tako močno, in naši izstrelki z jedrskimi konicami so tudi tako močni, da ni treba iskati izven sovjetskega ozemlja oporišč za njih namestitev. Izjavili smo in ponavljamo, da, če bi izbruhnila vojna in če bi napadalec napadel kako državo, ki nas prosi za pomoč, ima Sovjetska zveza na svojem ozemlju vse, kar je potrebno, da tej državi nudi učinkovito pomoč.»

Izjava ugotavlja potem, da prav v trenutku, ko so ZDA vpoklicale pod orožje 150.000 rezervistov, je Sovjetska zveza odpustila iz vojske vojake, ki so končali svoj rok službe, in je poklicala pod orožje nove rekrute, da se ohrani sestav vojaških formacij. «Odpustiti je treba, kaj to pomeni, odpustiti izvežbane vojake in jih nadomestiti z rekruti, ki jih je treba izvežbati. To ni tako enostavno, in to spričo skrajne zapletenosti orožja, s katerim so opremljene sovjetske oborožene sile.»

Sovjetska vlada sporoča dalje, da bi po zgledu ZDA, ki so vpoklicale 150.000 rezervistov, v pogojih, v katerih bi se vojna vodila z jedrskim orožjem in z izstrelki, ne bi tak ukrep imel velike vojaške važnosti. Sovjetska zveza je v preteklosti računala na podlagi števila vojakov in orožja, ki so ga imeli. Danes je njih moč v drugem: v izstrelkih in jedrskem orožju. «Toda ker mobilizirajo svoje oborožene sile in se pripravljajo za napad na Kubo, bi hotela sovjetska vlada opozoriti na dejstvo, da se ne more napasti Kuba, meneč, da bo tak napad ostal nekaznovan. Kajti, če bo izvršen tak napad, bo to pomenilo začetek vojne.»

Sovjetska vlada poudarja, da imajo vse države pravico pošiljati blago na Kubo, in pripominja, da imajo ZDA svoje čete v tuji strani okoli sovjetskega ozemlja obširno mrežo vojaških oporišč, «kjer se ve, da ne gojijo krompirja, temveč kopičijo veliko količino orožja». «Na tak način se torej orožje na mejah Sovjetske zveze za račun NATO, CENTO in SEATO kopiči na podlagi zakonite pravice, toda ko je SZ prisiljena sprejeti ukrepe za okrepitev obrambe te ali one države, tedaj sprožijo ZDA ogromen hrup in izjavljajo, da jim grozi napad.»

Sovjetska izjava poudarja, da imajo vse države na svetu enake pravice in enake možnosti, ter obsoja navzočnost šestega in sedmega ameriškega brodovja v Sredozemlju in v Formoški ožini. «Koliko tisoč kilometrov od ZDA je to brodovje?» se sprašuje sovjetska vlada in dodaja, da ima navzočnost ameriških ladij v Formoški ožini napadalne namene.

«V vseh ZDA je v teku kampanja proti Sovjetski zvezi, češ da promet s trgovskimi ladjami med SZ in Kubo daje ZDA pravico napasti Kubo in Sovjetsko zvezo. Kakšen pa je potemtakem namen navzočnosti ameriških vojnih ladij v turških pristaniščih? Na podlagi kakšne pravice se njihova navzočnost v teh pristaniščih ima za zakonito in normalno? Dejansko, to kar za enega pomeni kršitev splošnih norm, je za drugega povsem normalno.»

Sovjetska izjava nadaljuje z naslednjim opozorilom: «V sedanjih pogojih razpolaga socialistični tabor z možnostmi in s silami, ki niso manjše od možnosti in sil ZDA in njihovih zaveznikov. V politiki je potrebno to upoštevati, da se prepreči škoda obema stranema. Samo na ta način bo moč preprečiti oborožen spopad in zagotoviti mir. Posluževati se izzivanj, naslanjajoč se na nesmiselno domnevo, da se bo druga stran prestrašila, pomeni ravnati neodgovorno in igrati se z usodo miru. Taka politika bo lahko dala samo žalostne rezultate.»

Nato pravi sovjetska izjava, da bi danes bila vojna stokrat bolj kruta in prinesla bi neštevilne žrtve narodom v deželah, proti katerim ZDA pripravljajo napad, kakor tudi ZDA samim. «Ni potrebno govoriti o ameriških zaveznikih, ki so blizu SZ ter o njihovih drugih zaveznikih v Evropi in Aziji. Tisti, ki danes določajo ameriško politiko, vsega tega ne upoštevajo.» Izjava obsoja obstoj vojaških oporišč, skladišč in oporišč za raketne izstrelke zlasti v Turčiji, Italiji in na Japonskem. «Zaradi zadnjih dogodkov in zaradi Kennedyjevega sklepa, da vpokliče 150.000 rezervistov, je sovjetska vlada prisiljena gledati z drugega stališča na polet ameriškega letala «U-2» nad sovjetskim ozemljem 30. avgusta na področju Sahalina.» Izjava poudarja, da ni težko uganiti pravega namena poletov letal «U-2», in dodaja, da se sovjetska vlada zaradi tega obrača na narode sveta s pozivom, da obsodijo napadalnost in naj ne dovolijo, da bi ameriški napadalci sprožili vojno.

Izjava poudarja dalje, da Sovjetska zveza sicer ne misli iti po poti, po kateri gredo ZDA z vpoklicom 150.000 rezervistov, vendar pa ne more mimo ameriških priprav za napadalno dejanje. «Sovjetska vlada je torej mnenja, da je njena dolžnost biti budna in dati ukaz tako obrambnemu ministrstvu, kakor tudi poveljstvu sovjetske vojske, naj sprejmeta vse potrebne ukrepe, da bodo naše oborožene sile dosegle najvišjo stopnjo pripravljenosti na borbo.»

Zatem poziva sovjetska vlada ameriško vlado, naj pokaže razsodnost in naj ne zgubi hladnokrvnosti, ter dodaja, da bi ameriška vlada, namesto da razgreva mednarodno ozračje, pokazala razsodnost z gesto dobre volje. Ta gesta bi lahko bila v uvedbi diplomatskih in trgovskih odnosov s Kubo. «Če bi bil storjen ta korak, bi narodi znali ceniti ta gesto kot dragocen prispevek ZDA k zmanjšanju mednarodne napetosti in k okrepitvi mednarodnega miru, in Kubi ne bi bilo več treba krepiti svoje obrambne sposobnosti.»

Na koncu svoje izjave omenja sovjetska vlada druga mednarodna vprašanja in dodaja, da «nudi prijateljsko roko ameriškemu ljudstvu. Hoteli bi združiti naše napore z napori vlad ZDA in drugih držav za rešitev vseh nerešenih mednarodnih vprašanj, da se zagotovi mir». Izjava pravi, da je v ta namen potrebno predvsem doseči sporazum o prvem ukrepu, «ki bi lahko bil rešitev vprašanja prekinitve jedrskih poizkusov. «Sovjetska vlada izreka pripravljenost na podpis sporazuma v tem smislu in na sporazum o splošni in popolni razorožitvi pod strogim mednarodnim nadzorstvom.»

Kar se tiče sklenitve nemške mirovne pogodbe, ugotavlja sovjetska vlada, da se pri pogajanjih med Vzhodom in Zahodom v zvezi z Nemčijo opaža sedaj zastoj, in da je to vprašanje še vedno pereče. «Govori se, da je sedaj težko za ZDA voditi pogajanja o tem zaradi novembrskih volitev za kongres,» dodaja izjava. «Sovjetska vlada je pripravljena to upoštevati. Toda ne bi mogli vedno povezovati rešitev vprašanja nemške mirovne pogodbe z volitvami v tej ali oni deželi. Stalno zavlačevanje rešitve tega vprašanja bi samo ustvarjalo nove težave in prinašalo nove nevarnosti.»

Sovjetska izjava ponavlja nato, da je potrebno urediti zahodnoberlinsko vprašanje na podlagi nemške mirovne pogodbe, zaščite suverenosti Vzhodne Nemčije in likvidacije ostankov druge svetovne vojne. Na koncu poudarja izjava, da temelji sovjetska politika vedno na načelih miroljubnega sožitja.

Napad na dve ladji ob kubanski obali

Skupina napadalcev je prišla iz ZDA

HAVANA, 11. — Havanski radio je davi sporočil, da je neka piratska ladja napadla ob severni kubanski obali dve trgovski ladji. Gre za angleško ladjo «Newlane» in za kubansko ladjo «San Pascual», ki so ju streli večkrat zadeli.

Kakor je sporočil predstavnik angleške pomorske družbe, ki je lastnica napadene ladje «Newlane», je bila napadena v pristanišču Caiberien, ko je čakala, da nanjo natovorijo pošiljko sladkorja. Streli so ladjo zadeli na več krajih, toda niso povzročili žrtev in tudi ne večje škode. Ladja je odpotovala včeraj ob 5.15 v Tunizijo s polnim tovorom.

Tretja ladja «Apple Sultan» je izbežala napadu, ker je prišla z zakasnitvijo na tamkajšnje področje. Kubanska napadena ladja je prevažala tovor melase.

Pozneje je havanski radio sporočil, da je ladja, ki je napadla ob kubanski obali dve ladji, prišla iz ZDA. Do napada je prišlo ob 2.50 po krajevnem času (ob 7.50 po srednjeevropskem času).

Zvečer je v Miamiju na Floridi neka skupina z nazivom «Alfa 66» sporočila, da so pripadniki te skupine (ki šteje 66 članov) izvršili napad na omenjeni ladji. Trdijo, da sta dva člana skupine položila v kubansko ladjo dve bombi, ki sta eksplodirali.

Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je na kongresu učiteljev v svojem govoru obtožil ZDA, da pripravljajo napad na Kubo. «Mi, je dodal Castro, ne predstavljamo za nikogar nevarnosti za napad. Američani govorijo, kakor da bi bili gospodarji sveta; govorijo, kakor da bi bili gospodarji te celine. Spričo dejstva, da ZDA trdijo, da Kuba predstavlja grožnjo proti njim na razdaljo samih 137 kilometrov, ima naša dežela pravico trditi, da predstavljajo ZDA nevarnost v isti razdalji. ZDA govorijo o svoji varnosti, kakor da naše varnosti ne bi bilo. Še dalje bomo sprejemali pomoč od SZ in od drugih držav. Z vso iskrenostjo izjavljam, da želimo živeti v miru. Upamo, da bo predsednik Kennedy menjal svojo politiko ter da bo večja razsodnost uravnavala dejanja tistih, ki imajo v rokah usodo te dežele.»

Reakcija ZDA na sovjetsko izjavo

WASHINGTON, 11. — Predstavnik ameriškega državnega departmaja Reap je danes izjavil, da sovjetska izjava ne vsebuje «nič novega» in da vsebuje «mnogo propagande». Glede Kube je Reap izjavil, da ostane ameriška politika enaka, kakor jo je 4. septembra najavila Bela hiša. (V tej izjavi je Bela hiša sporočila, da bodo ZDA «uporabile vsa srdstva, da preprečijo, da bi Kuba postala nevarnost za svoje sosede s pomočjo sovjetskega orožja»)

Omenil je zatem, da se razgovori med Deanom Ruskom in sovjetskim poslanikom Dobrininom niso še končali, in da je ameriška vlada pripravljena obnoviti te poizvedovalne razgovore, da bi našli podlago za uradna pogajanja o Berlinu.

Ameriški državni tajnik Dean Rusk pa je izjavil, da ameriška vlada ni zaskrbljena in prestrašena zaradi sovjetskega opozorila. Dodal je: «Smo velika dežela in ravnali bomo ,kakor se nam bo zdelo potrebno.»

Sestanek Hruščov-Kroll

MOSKVA, 11. — Agencija Tass je javila, da je imel Hruščov danes v Gagri ob Črnem morju «prisrčen razgovor» z zahodnonemškim poslanikom Krollom.

Ostri napadi na britansko vlado na konferenci Commonwealtha

Nehru: «Evropska gospodarska skupnost prispeva k večanju napetosti med Vzhodom in Zahodom» - Predstavnik Gane: «Gre za imperialistično zaroto»

LONDON, 11. — Drugi dan konference ministrskih predsednikov Commonwealtha je bil dokaj neprijeten za britansko vlado. Noben govornik, razen predstavnika Sierre Leone, se ni izrekel za vstop Velike Britanije v skupno tržišče. Najostrejši napad je prišel s strani Nehruja in Diefenbakerja.

Diefenbaker je pozval Mac Millana, naj izpolni vse obljube, ki jih je dal članom Commonwealtha, odkar je na oblasti. Dodal je, da sedanji pogoji za vstop Velike Britanije v skupno tržišče niso zadovoljivi, in je zahteval nova posvetovanja, ko bodo znani končni pogoji. Zahteval je sklicanje nove konference ministrskih predsednikov spomladi prihodnjega leta. Dalje je Diefenbaker izjavil, da je pripravljen predložiti svoj načrt v zameno za skupno tržišče, če bo pozvan, naj to stori. Govoril je o zmanjšanju vpliva Velike Britanije v svetu, če bi ta vstopila v skupno tržišče. Omenil je tudi morebitno popolno spremembo Commonwealtha v takem primeru in možnost, da se Kanada vključi v ameriško območje. Vprašal je Mac Millana, kaj je povzročilo spremembo britanskega stališča v zvezi s skupnim tržiščem.

Novozelandski ministrski predsednik Holyoake je poudaril, da jamstva, ki jih je Commonwealth dobil do sedaj na bruseljski konferenci, ne zadostujejo za zaščito temeljnih interesov. Dodal je, da je njegova vlada najbolj zaskrbljena zaradi «medle generičnosti» pri pogajanjih, medtem ko novozelandska vlada potrebuje podrobna in specifična jamstva. Dodal je, da je prisiljen poudariti resen položaj Nove Zelandije, ker gre za življenjsko vprašanje in ne za navadno prilagoditev novim pogojem. Izrekel se je za tesnejše politične odnose med Veliko Britanijo in ostalo Zahodno Evropo, toda ne za vstop Anglije v skupno tržišče.

Tudi pakistanski predsednik Ajub Kan je izrazil zaskrbljenost, ker jamstva za njegovo deželo niso zadostna. Izrazil je bojazen, da bi evropska gospodarska skupnost postala močen mednarodni kartel in da bi oškodovala koristi gospodarsko razvijajočih se držav. Izrazil je upanje, da bo Zahod jasno opredelil svoje gospodarske smotre. Pritožil se je tudi nad protekcionizmom skupnega tržišča in nad tem, da bo preferenčni sistem za pakistanske proizvode v Veliki Britaniji prenehal januarja 1870. Na koncu je izjavil, da se njegova glavna skrb tiče izvoza industrijskih proizvodov in bombažnih tkanin, ter je zahteval, naj se v primeru vstopa Velike Britanije v skupno tržišče sklene trgovinski sporazum ter naj se odloži uveljavitev skupne zunanje tarife.

Cejlonski predstavnik je izjavil, da njegova vlada ni zadovoljna s splošnimi jamstvi, ki so jih napovedali v Bruslju.

Na popoldanski seji je predstavnik Gane izjavil, da njegova dežela ne misli iskati povezave s skupnim tržiščem, če bi se Velika Britanija vključila v to tržišče. Pripomnil je, da gre za imperialistično zaroto.

Nehru je izjavil, da ne verjame, da bo Commonwealth mogel ostati pri življenju, če se sedanji pogoji za vstop Velike Britanije v skupno tržišče ne bodo temeljito spremenili.

Dejal je, da sporazumi v Bruslju ne zadovoljujejo niti Indije niti razvijajočih se dežel. Dodal je, da evropska gospodarska skupnost nadaljuje kolonialno politiko. Pripomnil je, da bo državam proizvajalkam surovin tudi odslej dodeljena ista vloga in da bo industrijski izvoz iz razvijajočih se držav podvržen zvišani carini. Dalje je izjavil, da po njegovem mnenju evropska gospodarska skupnost prispeva k večanju napetosti med Vzhodom in Zahodom.

Popoldanska seja se je zaključila ob 17.30. Ministrski predsednik Jamajke Alexander Bustamante je po seji izjavil: «Naj mi izjavimo kar koli, se nič ne spremeni; Angleži so odločeni vstopiti v skupno tržišče.» Uradno sporočilo, ki so ga objavili po seji, pravi, da se je danes začela splošna diskusija in da se bo nadaljevala tudi jutri.

VODSTVO PSI RAZPRAVLJA O POLITIČNEM POLOŽAJU

Socialisti odločno poudarjajo da je treba dosledno uresničiti program

Prevladuje mnenje, da spričo zagrizene opozicije ne bo moč uresničiti vseh točk vladnega programa pred splošnimi volitvami - Poslanci KPI zahtevajo amnestijo za dejanja v zvezi s političnimi in sindikalnimi borbami

RIM, 11. — Pod predsedstvom namestnika tajnika De Martina je vodstvo PSI nadaljevalo danes s proučevanjem političnega položaja, ki so ga bili začeli pretekli četrtek. Na današnji seji so govorili poslanci Lombardi, Cattani, Pieraccini, Foa, Lussu in Santi. Seja se bo nadaljevala jutri popoldne; na koncu bodo izdali zaključno resolucijo.

Po današnji seji je De Martino izjavil novinarjem, da sedanja diskusija zadeva politične teme; druge teme, med temi tudi vprašanje kongresa stranke, bodo obravnavali potem, ko bodo izčrpali proučevanje političnega položaja.

V svojem posegu v diskusijo je Cattani zatrjeval, da je treba s sestanki, med štirimi strankami, pripravljenimi v ta namen, določiti katerim programskim točkam je treba dati prednost v perspektivi volitev in primerjati mnenja, zlasti kar zadeva vprašanje deželne ureditve in kmetijskih zakonov. «PSI — je dodal Cattani — mora oceniti v kolikšni meri je sedanji položaj presegel meje, ki jih je postavil kongres v Milanu, in to seve s kongresom, ki je seveda mogoč, ali vsekakor na ravni, ki se bo imela za primernejšo, nato pa se predstaviti volivcem in pojasniti, kako je moč uveljaviti, tako v centru, kot v novih avtonomnih deželah, naprednejše in bolj organske oblike sodelovanja med strankami levega centra».

Lombardi se je zadržal na vprašanjih gospodarskega razvoja in sindikalnih borb ter zanikal, da bi sindikalne borbe v Italiji zmanjšale konkurenčno sposobnost italijanskega gospodarstva, ker se sindikalne borbe stopnjujejo tudi v konkurenčnih deželah, zlasti v Nemčiji in Franciji. Po mnenju Lombardija pa skrbi finančni sektor, kjer se uveljavlja «pravo ustrahovanje tržišča, kar je bilo v ostalem predvideno kot reakcija kapitalističnih slojev, ki jih je prizadela politika levega centra. Temu pojavu pa je moč biti v celoti kos — pravi Lombardi — ker moderna država razpolaga z močnimi in zadostnimi instrumenti in ima možnost vplivati in organizirati specializirano tržišče za potrebe javnega posega». Lombardi je nato dejal, da bo politika levega centra, če se bo nadaljevala, povzročila globoke spremembe v gospodarski in socialni strukturi dežele, in da je zato nacionalizacija električne industrije «sklep v verigi, ne morda zato, ker bi morale slediti druge nacionalizacije, ampak ker bo stopnjevala v vedno večji meri javni poseg in gospodarsko načrtovanje. Zato je treba odločno uveljaviti agrarni in davčni program. Zaključek te politike bodo odločitve na ravni gospodarskega načrtovanja, ki je zamišljeno tako, da bo zagotovilo ekspanzijo italijanskega gospodarstva».

Ob zaključku je Lombardi ugotovil, da je stranka v bistvu enotna glede nadaljevanja te politike, in je izrazil željo, da bi razne struje revidirale svoja stališča in potegnile zaključek iz prve faze delavnosti parlamentarne večine, v kateri so struje PSI sodelovale pri uresničevanju programa. «Če bo prišlo do take pojasnitve ,bo to dobilo svoj odraz na bližnjem zasedanju centralnega odbora, s tem pa se bo postavilo v pravo luč tudi vprašanje kongresa, ki je povsem notranja zadeva stranke in ki ga bo stranka proučila v primernem času, ne da bi glede tega dopustila kakršen koli zunanji pritisk».

Minister za delo Bertinelli je danes poročal predsedniku vlade Fanfaniju o rezultatih sestanka med predstavniki sindikalnih organizacij kovinarjev in predstavniki združenja industrijcev. Ti rezultati so za sedaj povsem negativni, ker predstavniki združenja industrijcev odklanjajo, da bi sindikatom priznali pravico sklepanja dopolnilnih kolektivnih delovnih pogodb na ravni vsakega posameznega podjetja, češ da bi to vneslo zmešnjavo v gospodarsko dejavnost, ker bi sindikati — takoj po podpisu vsedržavne kolektivne delovne pogodbe — začeli stavkovno gibanje, da bi dosegli nekaj več in nekaj drugačnega od tega, kar bi bilo predvideno v vsedržavni kolektivni pogodbi. Spričo takega stališča združenja industrijcev je zelo majhna verjetnost, da bi dosegli sporazum pred četrtkom, ko je napovedana tridnevna splošna stavka italijanskih kovinarjev, ki se bo nadaljevala za nedoločen čas vsak četrtek, petek in soboto.

Na prefekturi v Turinu je v teku sestanek med predstavniki vseh treh sindikalnih organizacij kovinarjev in predstavniki tovarne Fiat, da bi dosegli sporazum o novi kolektivni delovni pogodbi.

Togliatti in drugi komunistični poslanci so predložili predsedstvu poslanske zbornice resolucijo, v kateri se protestira proti dejstvu, da so uprave podjetij v Turinu, Milanu, Genovi in v drugih mestih odpustile nekatere delavce, ki so se bili udeležili demonstracij in sindikalnih borb, in se vlada poziva, naj poskrbi, da bodo odpuščene delavce ponovno sprejeli na delo; da se bo uveljavilo načelo odpusta le iz upravičenega razloga; da bo pri političnih manifestacijah in ob prilikí sindikalnih borb vzdrževala red neoborožena policija; da se zajamčijo sindikalne svoboščine delavcev, zlasti pravica stavkajočih delavcev, da zastražijo tovarno, da bi uprava podjetja ne mogla zaposliti nove delovne sile. Končno se v resoluciji zahteva — v pričakovanju reforme zakona o javni varnosti — odobritev novih določb o javni varnosti, ki naj vskladijo z ustavo pravico do zborovanja in manifestacij, hkrati pa naj se izda amnestija za vsa dejanja v zvezi s političnimi in sindikalnimi borbami.

Poslanska zbornica je danes nadaljevala razpravo o prvem členu zakona o nacionalizaciji električne industrije in poslušala obrazložitve popravkov desne opozicije in nekaterih demokristjanskih poslancev, ki nasprotujejo temu zakonu.

Soblen umrl

LONDON, 11. — Dr. Robert Soblen je davi umrl v bolnišnici Hillingdon. Soblen se je rodil na Litvanskem leta 1900 in se je leta 1940 izselil v ZDA ter je sedem let pozneje postal ameriški državljan. Bil je psihiater v New Yorku. Leta 1960 so ga obtožili, da je dajal tajne informacije sovjetski informacijski službi. Na procesu je vse obtožbe zanikal, vendar pa je bil obsojen na dosmrtno ječo. Ker je bil hudo bolan, so ga izpustili na začasno svobodo proti kavciji. Ko je izčrpal vse pravne možnosti za revizijo procesa in ko so ga imeli spet zapreti, je 27. junija lani zbežal s ponarejenim potnim listom v Izrael. Od tu so ga izgnali z letalom, ki je bilo namenjeno v New York preko Londona. Med potjo je poskusil napraviti samomor. V Londonu so ga sprejeli v bolnišnico. Tu je skušal s pomočjo dveh advokatov doseči, da ga ne bi poslali v ZDA. Vsi njegovi poskusi so bili zaman, in angleška vlada je sklenila poslati ga z ameriškim letalom v ZDA. Ko so ga peljali na letališče, je zaužil veliko količino uspavalnih sredstev. Zato so ga nujno odpeljali v bolnišnico, kjer je danes umrl.

Nekateri člani britanskega parlamenta so izjavili, da nameravajo zahtevati parlamentarno preiskavo o načinu, kako je britanska vlada obravnavala Soblenov primer.

DANES

V zvezi z napetostjo na karibskem področju, ki jo povzroča ameriška napadalna politika proti Kubi, je sovjetska vlada objavila včeraj dolgo izjavo, v kateri opozarja ameriško vlado, da bi morebitni napad na Kubo pomenil začetek nove vojne. Dalje poudarja izjava, da je sovjetska vlada sprejela prošnjo kubanske vlade za pomoč, ki bo Kubi omogočila, da se zavaruje pred morebitnim napadom. V zvezi s hrupom, ki so ga v ZDA dvignili zaradi tega, poudarja sovjetska izjava, da ima vsakdo pravico skrbeti za svojo varnost, in da bo SZ prišla na pomoč Kubi, če bo v primeru napada nanjo to pomoč zaprosila. SZ pa nima potrebe izročati drugim državam svojega jedrskega in raketnega orožja, ker ga lahko uporablja naravnost s svojega ozemlja.

Na koncu poziva ameriško vlado na razsodnost in omenja nujnost rešitve glavnih nerešenih vprašanj. Pri tem dodaja, da je pripravljena počakati s sklenitvijo mirovne pogodbe z Nemčijo, ker imajo v ZDA sedaj opravka z volilno kampanjo za novembrske volitve.

V ZDA so na to izjavo reagirali s trditvijo, da gre za propagando. Glede nemške mirovne pogodbe trdijo, da je sovjetska vlada našla izgovor, da odloži «ultimat» za podpis te pogodbe.

Tudi kar se tiče Kube, trdijo v ZDA, da gre za taktičen načrt, ki je povezan z glavnim sporom med obema blokoma, in ki se tiče Berlina .

V zvezi s Kubo je treba omeniti tudi napad, ki so ga izvršili kubanski begunci, ki so prišli v ZDA, na dve ladji ob kubanski obali. Kakor običajno, so v Washingtonu sporočili, da bodo uvedli «strogo preiskavo».

Mnogo vznemirjenja je vzbudilo tudi sporočilo ZDA, da bodo konec septembra ali v začetku oktobra obnovili jedrske poizkuse v veliki višini.

V Londonu je tudi drugi dan konference ministrskih predsednikov Commonwealtha neprijetno potekal za Mac Millanovo vlado. Skoraj vsi delegati so se izrekli proti vstopu Velike Britanije v skupno tržišče. Zelo oster govor sta imela predsednik kanadske vlade Diefenbaker in Nehru. Indijski voditelj je izjavil, da evropska gospodarska skupnost prispeva k večanju napetosti med Vzhodom in Zahodom. Vsi delegati so izjavili, da so jamstva, ki so jih obljubili na bruseljskih razgovorih, povsem nezadostna. Predstavnik Gane pa je izjavil, da pomeni korak britanske vlade imperialistično zaroto. Značilno je, kar je izjavil predstavnik Jamajke: «Naj mi rečemo karkoli, nič ne zaleže. Anglija je odločena vstopiti v skupno tržišče.» Nedvomno bo prišlo še do ostrih sporov, ki bi znali imeti neprijetne posledice za Commonwealth.

ZDA napovedujejo obnovitev jedrskih eksplozij v vesolju

Nadaljevanje razprave v odboru OZN za uporabo vesolja v miroljubne namene

WASHINGTON, 11. — Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da je obnovljena prepoved dostopa na področje okoli otoka Johnston na Pacifiku, ker bodo obnovili jedrske poizkuse v veliki višini, ki so jih prekinili 31. julija. V programu so «nekatere» eksplozije v veliki višini ter eksplozije bomb, ki jih bodo spustili iz letal.

Prepoved dostopa na to področje začne veljati 22. septembra. Predstavnik komisije je izjavil, da se bodo poizkusi začeli konec meseca ali pa v začetku oktobra.

V New York je na današnji seji odbora OZN za uporabljanje vesolja v miroljubne namene ameriški delegat Plimton obtožil SZ, da je tudi ona pred enim letom, ko je prekinila moratorij, povzročila eksplozijo jedrske bombe v veliki višini. Dodal je, da je bila Sovjetska zveza obveščena o motnjah, ki jih je povzročila radioaktivnost ameriške bombe, še preden so v SZ poslali dva astronavta v vesolje, in da omenjene motnje niso škodovale sovjetskima kozmonavtoma.

Ameriški predstavnik je dejal, da je Sovjetska zveza izvršila jedrski poizkus v višini 150 kilometrov.

Sovjetski delegat Morozov je zavrnil ameriške obtožbe in poudaril nevarne posledice ameriških poizkusov v veliki višini. Znova je predlagal načrt izjave z načeli, po katerih naj bi se ravnali pri uporabljanju in raziskovanju vesolja. Načrt določa, da si ne bo mogla nobena država lastiti suverenosti nad vesoljem in nad nebesnimi telesi, ohranila pa bi suverenost nad predmeti, ki bi jih poslala v vesolje s svojega ozemlja. Raziskovanje vesolja ne bi smelo biti dovoljeno v vojne namene in ne bi smelo biti naperjeno proti drugim državam. Prav tako bi morali prepovedati izstreljevanje satelitov, ki lahko zbirajo tajne podatke. Pobude za oviranje uporabljanja ali raziskovanja vesolja bi bile mogoče samo na podlagi sporazuma med prizadetimi državami. Razen tega bi morali vsi astronavti veljati kot «odposlanci človeštva», in vse države bi jim morale nuditi pomoč in podporo v primeru pristanka na njihovem ozemlju. Ta predlog so ZDA zavrnile že lani v Ženevi, češ da vsebuje pravico veta. Morozov je danes zavrnil tako tolmačenje.

Razgovor Nehruja z Mac Millanom pred začetkom konference Commonwealtha v Londonu

Vojaška pomoč ZDA Kambodži

BANGKOK, 11. — Ameriška vlada je včeraj sporočila Tailandiji, da je sklenila povečati vojaško pomoč Kambodži. Tailandski zunanji minister je po razgovoru z ameriškim poslanikom izjavil, da pomeni ameriški sklep sprejem kamboških obtožb, da ima Tailandija napadalne namene proti Kambodži. Dodal je, da bo ameriški sklep «prispeval k povečanju že močne napetosti v jugovzhodni Aziji».

Kozmonavt German Titov na obisku v Jugoslaviji

Na beograjskem letališču so mu priredili prisrčen sprejem

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 11. — Glavno mesto Jugoslavije je priredilo topel in prisrčen sprejem sovjetskemu kozmonavtu Titovu, ki je prispel danes s soprogo in s spremstvom na vabilo jugoslovanske vlade na desetdnevni obisk v Jugoslavijo. Na letališču v Surčinu ga je pozdravilo več tisoč študentov iz bližnjega študentovskega naselja, pripadnikov delavskih kolektivov, pionirjev in meščanov. V imenu zveznega izvršnega sveta je sovjetskega kozmonavta pozdravil podpredsednik Milentije Popović, zatem pa poveljnik jugoslovanskega vojnega letalstva generalni polkovnik Zdenko Ulepič, zastopniki družbenih organizacij in druge visoke jugoslovanske osebnosti. Po pozdravih zastopnikov mladine Beograda, ki so mu izročili šopke cvetja, je sovjetskemu kozmonavtu izrekel dobrodošlico podpredsednik ljudskega odbora Beograda. V odgovoru na zdravico se je Titov zahvalil za prisrčen sprejem in poudaril, da je kot deček slišal od svojih starih tovarišev in sovjetskih vojakov o borbi jugoslovanskih narodov proti okupatorju, in da je hvaležen maršalu Titu in jugoslovanski vladi, da mu je nudila priložnost, da vidi Jugoslavijo in spozna njene ljudi. Popoldne je Titov položil venec na grobove osvoboditeljev Beograda, zatem pa je v spremstvu podpredsednika ljudskega odbora Beograda Bugarčića in sovjetskega veleposlanika Pužanova odšel na kratek sprehod po mestu, med katerim je obiskal kavarno «Bezistan» in Kalimegdan. Vstopil je tudi v neko prodajalno, kjer mu je osebje, ko je zvedelo, da ima rojstni dan, podarilo rdeč polover, njegovi soprogi pa belo torbico.

B. B.

ZAGREB, 11. — Pod predsedstvom zagrebškega nadškofa dr. Franja Šepera se je začela danes v Zagrebu škofijska konferenca. Na konferenci so navzoči vsi škofje in nadškofje katoliške cerkve v Jugoslaviji.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 25.6, najnižja 17.7, ob 19. uri 22.8; zračni tlak 1020.3 narašča, vlage 75 odst., veter 5 km severovzhodnik, nebo 7 desetin pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 24.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 12. septembra Silvin
Sonce vzide ob 5.38 in zatone ob 18.24. Dolžina dneva 12.46. Luna vzide ob 17.44 in zatone ob 3.0?
Jutri, ČETRTEK, 13. septembra Filip

SUŠA POVZROČILA ZA POLDRUGO MILIJARDO LIR ŠKODE

Intervencije pri oblasteh za nujno pomoč prizadetim kmetom

Zlasti je v nevarnosti živinoreja, zaradi česar bi bilo treba najprej in takoj priskočiti na pomoč živinorejcem!

Kmetje na našem področju so zelo zaskrbljeni, ker jim je letošnja suša povzročila ogromno škodo, pomoči pa ni še od nikoder. Pristojni organi namreč še proučujejo razmere in so začeli zbirati podatke, da bodo pripravili primerne predloge za pomoč prizadetim kmetom, vendar bi lahko že nudili prvo pomoč, kakor so to storili v nekaterih drugih pokrajinah, zlasti živinorejcem. Kakor smo že poročali, so zaradi suše letos najbolj prizadeti prav živinorejci. Krme ni in jo morajo, ter jo bodo še morali, kupovati po vedno višjih cenah. Zaradi tega so kmetje začeli prodajati živino za zakol, cena živine pa je padla. Mimogrede naj omenimo, da nismo še zapazili padca cene mesa v mesnicah. Nekdo torej ima zdaj večje dobičke na škodo prizadetih kmetov.

Težko bo točno ugotoviti škodo, ki jo je povzročila našemu kmetijstvu letošnja suša. To bi tudi dolgo trajalo, vendar strokovnjaki, ki imajo na razpolago podatke o pridelkih v normalnih letih in o površini raznih kultur, lahko približno ocenijo škodo po pregledu raznih krajev našega področja. Skraja se je zdelo, da bo škoda manjša od ene milijarde lir, zdaj pa je govora že o približno poldrugi milijardi. Suša je namreč uničila razne pridelke, najbolj pa sta bila prizadeta živinoreja in vinogradništvo. Prav vinogradništvo in živinoreja pa sta glavna stebra kmetijstva na našem področju. Lahko računamo, da je suša uničila dve tretjini pridelka.

Spričo tega je nujno potrebna znatna pomoč kmetom v raznih oblikah, sicer bo šlo tukajšnje kmetijstvo rakovo pot in bodo obdelovanje zemlje opustili še tisti kmetje, ki jo obdelujejo kljub številnim težavam.

Včeraj je delegacija tržaške federacije KPI, ki so jo sestavljali Giuseppe Pogassi, Marija Bernetič in Franc Gombač, bila pri tržaškem županu, kateremu je obrazložila pereče razmere, ki so nastale na našem področju, posebno v tržaški občini, zaradi hude suše. Po podrobnem opisu razmer in potreb so člani delegacije zahtevali, naj se tržaška občina zavzame pri vladnem generalnem komisariatu za izvajanje zakona 739 od 21. julija 1961, ki predvideva plačilo odškodnine do 80%, ter izvajanje člena 47 zakona 1572, ki predvideva možnost znižanja taks in dohodninskih davkov (družinski davek).

Župan je pripomnil, da hoče opozoriti vse kmetovalce, naj do 20. t.m. predložijo poleg prijave o družinskih dohodkih tudi prijavo o zmanjšanih dohodkih zaradi suše. Obljubil je, da bo posredoval pri raznih vladnih organih in da se bo tudi na občini zavzel za pomoč prizadetim kmetom.

Omenjena delegacija je tudi predlagala, naj bi znižali tarifo za vodo, ki jo vrtnarji uporabljajo za namakanje. V ta namen naj bi poenotili štetje potrošnje vode iz vseh števcev, da bi bili kmetje lahko deležni popusta, ki je določen za 1500 kub.m vode.

Se posebej so poudarili, da je treba priskočiti na pomoč živinorejcem z dodelitvijo krme in močnih krmil ter semen in gnojil. Govorili so tudi o vprašanju vodovoda, kraških poti it.

Repentaborski župan Jože Bizjak pa je bil že preteklo soboto pri viceprefektu dr. Pasinu, kateremu je med drugim omenil tudi zaskrbljenost kmetov zaradi suše. Zanimivo je, da se dr. Pasino ni strinjal z županom o škodi zaradi suše, češ da bo letos — tako je dejal dr. Pasino — res manjši pridelek, zato pa bo kakovost vina boljša. Dr. Pasino se prav gotovo razume na upravne zadeve, toda njegova trditev o «boljši kakovosti» dokazuje, da o kmetijstvu nima pojma. O dejanskem stanju kmetijstva v repentaborski občini pa se je lahko prepričal ravnatelj za kmetijstvo in gozdarstvo pri vladnem generalnem komisariatu prof. Zotta, ki si je predvčerajšnjim ogledal vinograde in pašnike v tej občini. Lahko se reče, da je v repentaborski občini kakih 60 odst. manj krme kot ob povprečni letini, vinskega pridelka pa bo več kot polovica manj kot običajno. Vsekakor pa je prof. Zatta storil zelo dobro, da se je na lastne oči prepričal o dejanskem položaju, kar po drugi strani tudi dokazuje, da ni birokrat, temveč človek in strokovnjak, ki se dobro spozna na vse probleme kmetijstva.

Tudi upravni odbor devinsko-nabrežinske občine je razpravljal o posledicah suše na svoji seji v ponedeljek. Odborniki so poudarili, da so kmetje na tem področju, ki je izrazito kraško, sorazmerno bolj prizadeti kot v drugih predelih našega področja. Največjo škodo so utrpeli živinorejci, ki so že začeli prodajati svojo živino. V tem je velika škoda in nevarnost, da propade sploh živinoreja. Zaradi tega so po seji poslali pisma vladnemu generalnemu komisariatu, prefekturi, pokrajini in trgovinski zbornici, naj s konkretnimi ukrepi takoj priskočijo na pomoč prizadetim kmetom.

Kakor smo izvedeli, so vsi župani podeželskih občin zaprosili za sprejem pri vladnem generalnem komisarju, da bi mu orisali posledice suše in ga zaprosili za pomoč kmetom.

Tudi na trgovinski zbornici so se začeli zanimati za to tako pereče vprašanje. V ponedeljek je bila namreč prva seja sekcije za kmetijstvo, na kateri so po prvi proučitvi razmer sklenili, da se bodo prihodnji teden spet sestali in točneje ugotovili škodo ter predlagali konkretne oblike pomoči.

Na sedežu pokrajinske uprave se je sinoči sestala tudi pokrajinska komisija za kmetijstvo, ki je prav tako razpravljala o posledicah suše in načinih, kako naj bi pomagali kmetom

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Za obnovitev gledališča „Rossetti" bo občina prispevala 15 milijonov

Obširno poročilo odbornika dr. Verze o delovanju oddelka za policijo in trgovino

Na včerajšnji redni seji tržaškega občinskega odbora so najprej obravnavali vprašanje gledališča «Rossetti». Odbor je sklenil, da bo prispeval za njegovo prenovitev 15 milijonov lir, in sicer v obliki najemnine po 5 milijonov lir na leto za dobo treh let. Pet milijonov je ponudil, kot je znano, lastnik, okrog 5 milijonov pa koncertno društvo in drugi. Tako bi bilo na razpolago 25 milijonov, medtem ko jih je potrebnih najmanj 40. Preostalih 15 milijonov bi morala torej prispevati kakšna druga ustanova. Tako bi bila stalno gledališče in koncertno društvo pod streho.

Odbor je nato sprejel sklep, po katerem bodo tudi na zdravnike in zobozdravnike, ki so zaposleni v šolah, raztegnili posebno mesečno doklado, ki jo že dobivajo drugi občinski uslužbenci po zgledu državnih uslužbencev. V zvezi s sušo je odbor sklenil, da bo podprl združenja kmetovalcev, da bi ublažili njene hude posledice. Nadalje je odbor sprejel prošnjo tržaške športne zveze, da jo podpre s prispevkom, in sicer tako, da postane občina častni član. Pri tem je izrekel odbor željo, da bi posnemale občino tudi druge ustanove. Župan je sporočil odboru, da je poslal senator Pagni, ki je bil svoj čas na obisku v Trstu, z brzojavko zagotovilo, da bo podprl težnje prebivalstva, da se čimprej ustanovi avtonomna dežela Furlanija-Julijska krajina.

Odbornik dr. Verza je podal obširno poročilo o delovanju petega oddelka za policijo in trgovino. Dejal je, da sta bili osnovni vprašanji tega oddelka uveljavljanje zakonika o cestnem prometu in veliko povečanje vozil. Predvsem je moral oddelek skrbeti za spremembo in izboljšanje pokončnih in vodoravnih cestnih znakov, za preureditev vseh znakov na Trgu Goldoni, za časovno omejeno parkiranje vozil v osrednjih mestnih ulicah itd. Uvedli so nadalje tri prednostne smeri v prometu: od Trga Dalmacija do Ul. Flavia, od istega trga do Barkovelj in po Ul. Fabio Severo. Niso pa mogli uvesti prednostne smeri po nabrežju, ker morajo počakati, da bodo po dograditvi predora pod mestom odstranili tamkajšnje železniške tire.

Odbornik je nato omenil sodelovanje komisije za mestni promet ter načrt za združitev raznih uradov, ki so se ločeno ukvarjali z vprašanji mestnega prometa, tako da bo vse to spadalo v pristojnost 5. občinskega oddelka. Oddelek se je ukvarjal tudi z vprašanjem ureditve službe avtotaksijev. Kar se tiče staleža mestnih redarjev, ga bodo popolnoma dopolnili do konca leta.

Ker se je mesto razširilo, bodo povečali število občinskih izpostav in jih preuredili. Določen napredek so dosegli tudi s tem, da so omogočili prebivalcem podeželja, da lahko prosijo za razne anagrafske dokumente na tamkajšnjih izpostavah. Občina je tudi sprejela nova pravilnika za trga za zelenjavo in ribe na debelo. Ribji trg bodo v kratkem korenito obnovili, zelenjadnega pa razširili, ker sedaj ni na njem dovolj prostora. Tudi na pokriti tržnici bodo povečali število trgovskih obratov. Odbornik je omenil tudi nove stojnice za prodajo rib na Ponterošu, v pokriti tržnici in v Rojanu. Izrekel je tudi upanje, da bodo morda v prihodnjih štirih letih zgradili pokrito tržnico na Trgu Giuliani pri Sv. Jakobu, ki jo prebivalci že tako dolgo čakajo.

Kar se tiče novih licenc, je skušal oddelek zavreti njihovo izdajanje, da bi preprečil prehude motnje na tržišču. Znano je namreč, da je zelo veliko število trgovin zlasti pa mlekarn. Sedaj sta v občini 4902 trgovska obrata, medtem ko jih je bilo pred 4 leti 4671, kar pomeni, da so se v tem času pomnožili za 4 odstotke, pri čemer pa je treba upoštevati, da se je mesto razširilo. Število licenc za branjevce in krošnjarje, pa se je celo znižalo, in sicer od 1129 na 1093.

Tečaj o primerjalnem pravu

Na tržaški univerzi so se včeraj nadaljevala predavanja v okviru tečaja, ki ga prireja mednarodna fakulteta za primerjalno pravo. Kot smo že poročali, so se ta predavanja pričeli pretekli teden na ljubljanski pravni fakulteti in so na njih govorili vidni jugoslovanski pravniki o socialistični pravni ureditvi. Na tržaški univerzi se tečaj nadaljuje in na njem obravnavajo značilnosti evropskega pravnega sistema, ki temelji na rimskem pravu, in anglo-saksonskega pravnega sistema. V Ljubljani so predavanja trajala do sobote in so se ponovno pričela v ponedeljek v Trstu. Na predavanjih sodeluje okoli 70 pravnikov iz 22 držav in med njimi sedem iz Jugoslavije.

Včeraj je pričel s predavanjem prof. Angelo Piero Sereni z univerze v Bologni, ki je govoril o primerjalnem pravu na osnovi ureditve v ZDA. Prof. C. J. Hamson iz Cambridgea pa je nadaljeval s proučevanjem angleškega pravnega sistema in je govoril o izbiri sodnikov. Pravni svetnik ministrskega sveta evropske skupnosti prof. Wohfarth je govoril o razlikah med zakonodajo različnih držav SET.

Popoldne pa sta govorila: prof. Nicola Catalano, bivši sodnik sodnega sveta evropske skupnosti, o pravnih evropskih virih in Van Der Meers iz Bruslja o «Evropskem svetu, visoki oblasti in komisijah».

Nezgoda vespista zaradi nenadnega zavoja

Sinoči ob 19,15 so pripeljali na opazovalni oddelek splošne bolnišnice 22-letnega težaka Claudia Lovrecicha s Pončane 17. Lovrecich se je ponesrečil v Miljah, in sicer pri trčenju z vespo, ki jo je upravljal 22-letni Dario Albertini iz Milj — Ul. Varisella 72.

Policijski organi so sporočili, da je Lovrecich napravil na cesti nenaden zavoj na levo. V tistem trenutku je zadel vanj Albertini, ki je pravkar prehiteval neki avtobus.

Zaradi trčenja se je Lovrecich pobil po čelu in po desnem sencu. Ozdravel bo v 9 dneh.

Pomorščak padel v luknjo

Na 1. kirurški oddelek so sinoči sprejeli 24-letnega albanskega pomorščaka Allkanjarija Palija, ki se je ponesrečil na ladji «Flora». Dobil je globoko rano in razne druge poškodbe na desni nogi, zaradi katerih se bo moral zdraviti 10 dni.

Allkanjari je okoli 18. ure pleskal na ladji in je padel v zračno odprtino.

V času od 1. do 10.9. so v tržaški občini zabeležili naslednje primere nalezljivih bolezni: 3 primere tifusa, 2 ošpic, 5 oslovskega kašlja, 13 mumpsa, 2 malteške mrzlice, 2 trebušnega katarja.

VALUTE V TRSTU

dolar	619.70
švicarski frank	143.40
funt šterling	1736.—
francoski frank	126.02
marka	154.90
šiling	24.—
pezeta	10.35
dinar	—.70
marengo	5100.—
zlato	710.—

ZAOSTRITEV SINDIKALNIH BORB

Tudi včeraj popoln uspeh stavke v podjetjih Stock

Stavkali so tudi delavci v podjetju Machne proti neupravičenim odpustom
Danes skupščina kovinarjev, jutri pa pričetek stavke

Sindikalno življenje se je zopet močno razgibalo. Medtem ko še traja stavka delavcev v podjetjih Stock, so napovedali stavko tudi delavci podjetja Machne, kovinarji pa se pripravljajo na odločno borbo, da si priborijo novo delovno pogodbo.

Pri Stocku je bil včeraj že drugi dan stavke, ki so se je udeležili delavci in delavke stoodstotno. Pred tovarno so bile ves dan stavkovne straže in delavke so tudi prepričale šoferje sedmih kamionov in avtocistern, ki so prišli iz drugih krajev po likerje, da niso zavozili v tovarno, s čimer so pokazali svojo solidarnost z delavstvom in njegovimi pravičnimi zahtevami. Delavke in delavci so tako tudi včeraj pokazali svojo borbenost, sindikalno zavest in strnjenost ter odločenost, da se bodo borili, dokler jim gospodar ne ugodi. Delavci so namreč prepričani, da delodajalci lahko sprejmejo njihove zahteve, saj so vsa ta leta nakopičili ogromne dobičke, o čemer priča tudi mnogo znamenj o življenjski ravni lastnikov. Razen tega pa sedaj tudi vsi delavci vedo, kako njihovi tovariši v podobnih podjetjih v drugih pokrajinah uživajo mnogo boljše mezdne in delovne pogoje. Zato je pač odklenkalo paternalizmu tudi pri Stocku.

V podjetju Machne v Barkovljah so delavci napovedali stavko, ker je lastnik najavil odpustitev šestih delavcev, čeprav se je svoj čas obvezal, da se bo prej sporazumel s sindikati ter da ne bo odpuščal. Tudi ta stavka je popolnoma uspela.

Največjo stavkovno borbo pa pripravljajo kovinarji. Kot po vsej državi bodo pričeli jutri stavkati tudi pri nas ter bodo stavkali ta in naslednje tedne po tri dni, od četrtka do vključno sobote ter se bodo vračali na delo šele ob ponedeljkih. V Trstu bo stavkalo sakrog 3.000 delavcev, ker se tiče sedanja borba samo delavcev v zasebnih kovinarskih podjetjih. Intersind, to je organizacija podjetij z državno udeležbo, kot je IRI se namreč pogaja s sindikati. Pri nas pa predstavlja glavnino ravno delavstvo teh podjetij.

Včeraj sta obe sindikalni organizaciji sestavili enoten proglas na kovinarje zasebnih podjetij, v katerem jih pozivata, naj se strnjeno borijo skupno z delovnimi tovariši po vsej državi, da si priborijo boljše delovne, normativne in mezdne pogoje. Danes ob 18. uri pa bo v Ul. Pondares enotna skupščina kovinarjev, na kateri se bodo pomenil itudi o zadnjih podrobnostih stavke.

Vprašanje repentaborskega tajnika

Preteklo soboto so člani repentaborske občinske uprave z županom Jožetom Bizjakom na čelu zaprosili za sprejem pri vladnem generalnem komisarju, vendar jih je v njegovi odsotnosti sprejel viceprefekt dr. Pasino.

Občinski upravitelji so viceprefektu obrazložili položaj, ki je nastal zaradi imenovanja novega «začasnega» občinskega tajnika ter poudarili nezadovoljstvo občinskega sveta in prebivalstva, predvsem zaradi tega, ker novi tajnik ne obvlada slovenščine.

Viceprefekt je odgovoril, da je novi tajnik v svojih mladih letih bil nekaj časa v slovenskih šolah in da je sedaj posečal poseben tečaj slovenščine, tako da slovenski jezik obvlada. Dodal je, da se bo v nekaj mesecih toliko naučil, da se bo lahko z domačini razgovarjal v slovenskem jeziku. Dr. Pasino je tudi pripomnil, da so upoštevali slovenski značaj občine ter za tajnika imenovali človeka, ki je domačin. Končno je dr. Pasino še dejal, da londonski memorandum ne pravi, da mora biti občinski tajnik «profesor slovenščine», temveč le, «da razume slovenščino».

Župan in odborniki bodo o razgovoru z dr. Pasinom poročali občinskemu svetu. Toda z naše strani bi radi že sedaj poudarili, da memorandum ne predvideva samo znanja slovenščine, ampak tudi pravično zastopstvo v javnih službah!

Nagrade za zvestobo pri delu

Tržaška trgovinska zbornica opozarja, da zapade 15. septembra rok za predložitev prošenj za sodelovanje na natečaju za nagrade za «zvestobo na delu». Na tem natečaju lahko sodelujejo delavci, ki so delali pri nekem podjetju najmanj 25 let, odnosno industrijska podjetja, ki poslujejo že 50 let (obrtniška pa najmanj 25 let). Poleg tega bodo nagradili podjetja, ki so bistveno izboljšala svoje naprave, ali ki so uvedla novosti socialnega značaja.

Smola mlade frizerke

Ob 15,10 so včeraj pripeljali na 1. kirurški oddelek 17-letno frizerko Luciano Fabris iz Ul. Doda 1/3, ki se je ponesrečila pri trčenju vespe TS 30575 s tovornikom UD 27911 na vogalu ulic Crispi in Timeus.

Dekle se je peljalo z vespo, ki jo je upravljal 17-letni Guido Casale po Ul. Crispi v smeri proti Ul. Carducci. Na vogalu Ul. Timeus je prišlo do trčenja z omenjenim tovornikom. Fabrisova se je pobila po zatilniku, po levem kolenu in desni nogi. Ozdravela bo v 10 dneh.

Prispevki za žrtve potresa

Na tržaškem sedežu RAI-TV je včeraj presegel znesek pomoči ponesrečencem potresa v Južni Italiji 20 milijonov lir. Od tega je že vplačanih 16.551.791 lir, medtem ko je telefonsko napovedanih nadaljnjih 3.955.000 lir.

Novi znamki

Poštna uprava sporoča, da bodo 17. septembra dali v prodajo dve znamki posvečeni evropski ideji in ki bosta stali 30 odnosno 70 lir. Znamki bosta veljali do 31. decembra 1963 in ju bodo lahko zamenjali do 30. junija 1964.

Nevaren pesek na cesti

Včeraj popoldne so pripeljali v tržaško bolnišnico z rešilnim avtom jugoslovanskega RK 36-letnega Erminia Chermaza iz Ul. Pagano 29 in 26-letnega Bruna Zocha iz Ul. Costalunga 125.

Chermaz in Zoch sta se ponesrečila z motorjem na poti od Hrpelj proti Senožečam. Zaradi peska ob robu cestišča sta motorista izgubila oblast nad vozilom ter sta padla na tla.

Chermaz se je pobil po desni strani čela, po bradi, po rokah in po nogah. Ozdravel bo v 15 do 20 dneh. Več sreče je imel Zoch, ki bo ozdravel v 10 dneh. Pobil se je po levi rami, po levem sencu, po levem kolenu in po rokah.

Bliža se konec sodnih počitnic

17. t.m. začetek razprav na sodišču

Počitnice na sodišču se bližajo koncu. 14. in 15. t.m. bo posebna poletna sekcija kazenskega sodišča razpravljala o nekaterih primerih tožb, ki zadevajo priporni-ke ali obtožence prekrškov z naglim postopkom.

17. t. m. bodo začela poslovati vsa sodišča. Do konca tega meseca bodo razsojali na kazenskem sodišču v zvezi z 71 primeri kršitve kazenskega zakona. Na obravnavah bo na zatožni klopi 95 oseb, in sicer 22 žensk in 73 moških. Od teh jih je 15 v priporu.

Kar se tiče obtožb, ki zadevajo posamezne kršitelje kazenskega zakona, je treba poudariti, da je največ primerov povzročitve telesnih poškodb, in sicer 20 po številu. 12 obtožencev so prijavili sodišču zaradi tihotapstva, 17 zaradi tatvine, 10 zaradi nenamernih telesnih poškodb, 7 zaradi goljufij in 5 zaradi nenamernega umora. Ostali procesi zadevajo razne druge prekrške kazenskega zakona.

Tudi tržaška pretura bo začela delovati 17. t.m. Istega dne se bodo začele pred prizivnim sodiščem razprave proti številnim obtožencem. Do konca tega meseca bo prizivno sodišče razsojalo v zvezi z 38 razpravami.

Posebej je treba še omeniti, da bo kazensko sodišče razsojalo 20. septembra glede primera fašistične javne manifestacije, do katere je prišlo 8. maja lani. Po govoru prof. Iginia Moncalva v veliki dvorani trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò, ki je predaval o odporu proti fašizmu do 1. 1943, je prišlo v Ul. S. Nicolò do spopada med nekaterimi skupinami mladeničev in policijo. Policijski organi so prijavili sodnim oblastem naslednje osebe: Maria Polija, Lina Tenzeja, Tomasa Majcana, Tomasa Cosola, Franca Fiorita, Giorgia Zangranda in Sergia Ranchija.

V OKVIRU URADNEGA OBISKA NA DUNAJSKEM VELESEJMU

Tržaško delegacijo sprejel avstrijski podpredsednik

Razgovori z ravnateljem železnic in ministrom za trgovino
Zagotovljeno avstrijsko sodelovanje na tržaškem velesejmu

Včeraj je sprejel na Dunaju podtajnik dr. Pitterman predstavnike tržaške delegacije in to vladnega generalnega komisarja dr. Mazzo, predsednika pokrajine dr. Deliseja, zastopnika občine dr. Gasparra in predsednika trgovinske zbornice dr. Caidassija. Med sprejemom so obširno govorili o različnih gospodarskih vprašanjih, ki se nanašajo na avstrijski tranzitni promet skozi naše pristanišče.

Predsednika trgovinske zbornice in nekatere strokovnjake tržaške delegacije pa sta sprejela generalni ravnatelj avstrijskih državnih železnic inž. Schantl in trgovski ravnatelj Krempler. Govorili so predvsem o prometu Avstrije proti Trstu in prometu tretjih držav, kot Nemčije, Češkoslovaške in Madžarske, ki se razvija po avstrijskih železnicah. Podrobneje so tudi govorili o prvih rezultatih «Miramar expressa», ki je povezoval Trst in Avstrijo skozi jugoslovansko ozemlje.

Tržaška trgovinska zbornica je zvečer priredila v palači Auersperg sprejem, na katerem so bili prisotni avstrijski operaterji in predstavniki oblasti.

Dr. Caidassi se je sestal tudi z ministrom za trgovino dr. Bockom, s katerim so proučili nekatera vprašanja povezana s predvideno avstrijsko vključitvijo v Skupno evropsko tržišče, s čimer se bodo izpremenili zunanjetrgovinski pogoji za Avstrijo in kar se bo nujno odrazilo tudi na prometu našega pristanišča.

Končno je prišlo do koristnih stikov tudi med predstavniki velesejma predsednikoma kom. Suttoro in generalnim tajnikom dr. Chiaruttinijem in predstavniki ustanov, ki v Avstriji organizirajo velesejme. Predstavniki zvezne avstrijske trgovinske zbornice so potrdili, da namerava Avstrija tudi prihodnje leto sodelovati na tržaškem mednarodnem velesejmu in da bo priredila razstavo na temo: «plastične mase za industrijsko in gospodinjsko potrošnjo». Prav tako bo Avstrija sodelovala na mednarodni razstavi lesa, ki jo tradicionalno prirejajo v okviru tržaškega mednarodnega velesejma.

Tržaški predstavniki, ki so na obisku na Dunaju, podčrtujejo prijazen sprejem, ki so ga doživeli s strani avstrijskih oblasti in poslovnih krogov.

Obnovitev gradnje pomola št. VII?

Podjetje Cidonio je zahtevalo odškodnino v znesku 2,5 milijard lir za že opravljena dela na pomolu št. VII. S tem je narejen prvi korak za ureditev celotnega vprašanja, v kolikor bo seveda ta vsota odgovarjala in bo ministrstvo za javna dela na njo pristalo.

Med razgovori, ki jih je imel minister za javna dela Sullo preteklí teden s predstavniki lokalne KD, je minister povedal, da nameravajo najprej izplačati podjetje Cidonio, nato pa razpisati novo zasebno dražbo za dodelitev gradnje, na kateri bodo lahko tekmovala vsa podjetja, ki so sposobna pomol zgraditi in med njimi tudi podjetje Cidonio. Minister je mnenja, da bodo lahko celotni postopek izvedli v enem mesecu in da se bo na ta način uredilo to pereče vprašanje in se bo lahko končno pričelo z gradnjo pomola št. VII.

Maria Heipel, vd. Dragojlovich iz Vrdelske ceste 40 si je včeraj verjetno zlomila desno stegnenico. Ker je ženska stara že 87 let, so jo sprejeli na ortopedski oddelek s pridržano prognozo. Heipelova se je ponesrečila ko je vstala s postelje.

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Zaščita kvalitete kraškega terana

Otvoritev nove osnovne šole na koprski Bonifiki - Nova arheološka izkopavanja

V nedeljo dopoldne so na koprski Bonifiki slovesno odprli novo osnovno šolo. Otvoritve so se udeležili številni predstavniki oblasti in organizacij, med njimi sekretar republiškega sveta za šolstvo Boris Lipužič, sekretar okrajnega komiteja Zveze komunistov v Kopru Jože Božič in podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Franc Klobučar. Prisotna je bila tudi mati narodnega heroja Pinka Tomažiča, po katerem nosi šola ime.

Pred veliko množico prebivalstva sta govorila v imenu občinskega sveta za šolstvo Peter Martinc in v imenu občinskega ljudskega odbora Miran Bertok.

Novo šolo so zgradili po načrtih inž. arh. prof. Eda Mihevca. Sodi med najlepše in najmodernejše zgradbe v Kopru. Ima 10 učilnic, kabineta za fiziko in kemijo in številne druge prostore za sodoben pouk. V treh izmenah jo bo lahko obiskovalo 700 učencev iz Semedele, Skocjana in bližnjih koprskih ulic.

***

Od sobote do ponedeljka se vrstijo na koprski obali številne prireditve v počastitev Dneva mornarice in 20-letnice ustanovitve prvih partizanskih pomorskih odredov. Kakor smo že poročali, so v soboto v Kopru odprli razstavo pomorskega tiska, včerajšnji dan pa je bil posvečen predvsem športnim prireditvam. Včeraj je bila v Piranu slavnostna seja delavskega sveta Splošne plovbe in slavnostni sestanek kolektiva. Naj povemo, da praznuje Splošna plovba Dan mornarice v znamenju izrednih gospodarskih uspehov. V osmih letih obstoja se je število bruto registrskih ton ladjevja Splošne plovbe povečalo od 800, kolikor je znašala nosilnost «Martina Krpana», na sedanjih 160 tisoč ton. Podjetje ima sedaj 14 prekooceanskih ladij, od katerih je «Bela krajina» največja ladja jugoslovanske mornarice.

Zvečer je bila tudi v Kopru slavnostna akademija, medtem ko so bile proslave po vseh kolektivih pomorskega gospodarstva.

***

Na piranskih solinah so doslej «poželi» 27 tisoč ton soli, s čimer so svoj letni plan presegli za dva tisoč ton. V kolikor bo vreme vsaj nekoliko ugodno, bodo dosegli rekordno proizvodnjo — 30 tisoč ton soli.

***

V Sežani je bilo te dni pomembno posvetovanje o kmetijski problematiki. Od važnejših sklepov naj omenimo, da so se dogovorili o zaščiti kvalitete kraškega terana. S predelavo in prodajo kraškega terana se bo ukvarjalo le eno podjetje, in sicer Kmetijska zadruga. Le-ta bo za začetek preuredila lokalno klet, pozneje pa mislijo zgraditi centralno vinsko klet za celotno kraško področje. V razpravi so precej govorili o letošnji suši. Sena je na primer za 50 odstotkov manj, medtem ko je otava povsem uničena. Da bi ohranili sedanji stalež živine, bodo morali poskrbeti za večje količine močnih krmil.

***

V istrski vasici Čentjur, oddaljeni približno 8 kilometrov od Kopra, imajo arheologi precej dela. Odkrili so namreč večje količine rimskih novcev, pozneje pa se je pokazalo, da je na tem kraju tudi večja rimska naselbina. Gre za nad 5 tisoč novcev iz dobe Dioklecijana in Konstantina, ki jih je pač nekdo moral zakopati zaradi izrednega stanja (na primer beg pred sovražnimi četami ali kaj podobnega). Na osnovi izkopavanj zidovja so ugotovili, da je bil v tretjem stoletju v Čenturju rimski vojaški tabor. Odkrili so tudi nekaj oljenk, fragmentirane noge majhnega kipca, tegule, strešne opeke in afmore. Ker gre za precej obsežno naselbino, bodo z deli končali šele prihodnje leto. Za najdbo se zanimajo tudi turistični delavci, saj bi lahko zaradi zelo dobro ohranjenih zidov postala privlačna turistična točka.

***

V Kopru so odprli novo samopostrežno trgovino za meso in mesne izdelke. Uredilo jo je ljubljansko podjetje Emona, kateremu so se pred kratkim pripojile koprske poslovalnice Mesoprometa. Nova samopostrežna trgovina je najmoderneje urejena, ima številne hladilne naprave in široko izbiro. Omenimo naj še to, da namerava Emona urediti v Kopru tudi moderno samopostrežno restavracijo s kapaciteto 1500 obrokov.

Z arheološkimi raziskovanji so začeli tudi na Križni gori pri Postojni. Tam so odkrili ilirsko naselbino, ki sodi v peto do osmo stoletje. Pred tem so naleteli tudi na ostanke rimske naselbine. Tudi za to najdbo se zanimajo turistični delavci, saj so tudi tu dobro ohranjeni zidovi.

Prireditve in objave

Šolske vesti

Ravnateljstvo državne nižje industrijske strokovne šole v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Sv. Križu. Vpisovanje v I., II. in III. razred za šolsko leto 1962-63 se vrši vsak dan do vključno 25. septembra t.l. od 10. do 12. ure.

***

Vpisovanje na slovenskem učiteljišču v Trstu traja do 25. septembra. Podrobna navodila so na razpolago v tajništvu zavoda. Uradne ure vsak dan od 9. do 12. ure.

***

Ravnateljstvo Nižje trgovske strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča dijake, da se vpisovanje za I., II. in III razred nadaljuje do 25. septembra 1962 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v I. razred, morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Rojstni list anagrafskega urada
2. Potrdilo o cepljenju
3. Potrdilo o zdravih očeh
4. Zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila se dobijo v tajništvu šole.

***

Ravnateljstvo državne srednje šole v Trstu sporoča, da se nadaljuje vpisovanje v vse tri razrede do 25. septembra. Podrobnejša pojasnila dobite v tajništvu vsak dan od 9. do 12. ure.

***

Na drž. učiteljišču s slovenskim učnim jezikom v Trstu se začno pismene skušnje za usposobljenostni izpit 14. septembra ob 8.30.

***

Ravnateljstvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda v Trstu, Ulica Caravaggio 4

Usposobljenostni popravni izpiti se bodo začeli 14. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine.

Vpisovanja za šolsko leto 1962-63 trajajo do vključno 25. septembra. Prošnje sprejema tajništvo zavoda vsak dan od 10. do 12. ure.

***

Ravnateljstvo državne industrijske šole v Dolini.

Vsi učenci, ki so izdelali I. in II. r. ter tisti, ki niso izdelali, so vabljeni, da se čimprej vpišejo za prihodnje šolsko leto.

Ravno tako se vrši vpisovanje za I. razred.

Tajništvo šole je zato odprto vsak dan od 8.30 do 12. ure.

***

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prično zrelostni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1961-1962 dne 14. septembra 1962 ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

***

Ravnateljstvo državne nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ul. Montorsino št. 8-III.) obvešča, da se vrši vpisovanje v I. II. in III. razred za šolsko leto 1962-63 do vključno 25. septembra t.l. vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Pri vpisu za prvi razred so potrebne naslednje listine:

1. šolsko spričevalo V. razreda osnovne šole;
2. rojstni list izdan od občinskega urada;
3. potrdilo o precepljenju koz.

Izleti

Mladinska iniciativa organizira 15. in 16. septembra dvodnevni izlet na **Koroško** združen z ogledom Vrbskega in Klopinjskega jezera, Celovca, Velikovca in udeležbo na proslavi 50-letnice prosvetnega društva Bilka v Bilčovsu.

Vpisovanje vsak dan v Ul. Geppa 9-II. v uradnih urah. Cena izleta, hrane in prenočišča 3500 lir.

Opozarjamo vse tiste, ki se izleta nameravajo udeležiti, naj pohitijo z vpisom, ker so razpoložljiva mesta omejena.

Potrebni dokumenti: veljaven potni list ali žigosana osebna izkaznica.

***

V nedeljo 7. oktobra priredi sekcija Komunistične partije v Barkovljah izlet v Predjamski grad in Postojnsko jamo z odhodom ob 7. uri zjutraj in z vrnitvijo približno ob 23. uri.

Cena za izlet: 3200 lir in sicer: za prevoz, skupni potni list, kosilo in vstopnino v grad in v jamo.

Kogar izlet zanima, naj se oglasi na domu tov. Venčka Krečiča, Ul. Bovedo 90, tel. 30597, kjer je vpisovanje. Vpisovanje se zaključi 15. septembra.

***

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi v nedeljo 23. septembra mladinski izlet na Bled in k Bohinjskemu jezeru. Vpisovanje vsak večer na sedežu prosvetnega društva.

2. ljudski koncert

Nadaljuje se v Galeriji Protti prodaja vstopnic za drugi ljudski koncert orkestra Tržaške filharmonije, ki bo v petek ob 21. uri v Avditoriju pod vodstvom dirigenta Marija Janowskega in s sodelovanjem solista flavtista **Miloša Pahorja**. Program obsega skladbe: Gounod — Simfonija za pihala (nova za Trst); Gluck — Koncert za flavto in mali orkester (novo za Trst); Strauss — ...; Strawinski — «Jeu de cartes» (novo za Trst).

Kino

Nazionale 16.00 «Živ pokopan» (... sepolto vivo). Technicolor. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Sin Spartacusa» (Il figlio di Spartacus). Eastmancolor. Steve Reeves.
Excelsior 16.00 «Štirje menihi» (... monaci). Eastmancolor. Peppino De Filippo, Aldo Fabrizi.
Grattacielo 16.00 «Poveljniški most» (Ponte di comando). Eastmancolor. Alec Guinness, Dirk Bogarde.
Arcobaleno 16.00 «Sexy svet ponoči» (Mondo sexy di notte). Barvni film. Prepovedano mladini.
Supercinema 16.00 «Črni sulicarji» (... lancieri neri). Eastmancolor. Mel Ferrer. Zadnji dan.
Alabarda 16.00 «Il Kentuckiano». Technicolor. Burt Lancaster, Dianne Foster. Zadnji dan.
Aurora 16.30 «Sexy al neon». Prepovedano mladini.
Garibaldi 16.30 «Lepa nevesta» (La sposa bella). Ava Gardner, Dirk Bogarde.
Cristallo 16.30 «Pokol pri Cruih ...» (Massacro alle Colline Nere...).
Capitol 17.00 «Umazane duše» (... me sporche). Capucine. Prepovedano mladini.
Impero 16.30 «Salvatore Giuliano». Prepovedano mladini.
Massimo 16.30 «FBI — Kriminalni oddelek» (FBI divisione criminale). Eddy Constantine.
Moderno 17.00 «Človek, ki je zasledoval smrt» (L'uomo che insegue la morte). Prepovedano mladini.
Astoria 17.30 «Smrt prijatelja» (... te di un amico). Gianni Garko. Prepovedano mladini.
Astra 16.30 «Pustolovščine mlade ...» (Le avventure di Topo Gigio).
Vittorio Veneto 17.00 «Dekle z zlatimi očmi» (La ragazza dagli occhi d'oro). Prepovedano mladini.
Abbazia 16.00 «Prekupčevalci iz Singapura» (I trafficanti di Singapore). Technicolor. O. W. Fischer.
Marconi 16.30 «Tiger v nebesih» (... na tigre in cielo). Technicolor. Alan Ladd, June Allyson.
Ideale 16.30 «Mirni samokres» (... stola tranquilla).

Darovi in prispevki

Ob drugi obletnici smrti nepozabnega Danila darujeta ... hčerka Nedoh 3000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. ... Leona Sancin daruje družina ... 3000 lir za Dijaško Matico.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 11. septembra se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo je 8 oseb.

UMRLI SO: 50-letni Bonivento ..., 81-letni Fontanot Giovanni ..., letna Stolfa por. Codina Natalia, ... letna Bochicchio vd. Cervellera ..., ... vanna, 55-letni Perentin Luigi, ... letni Milič Milutin, 77-letna ... mini por. Perini Giovanna, ... Marion Luciano.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
Biasoletto, Ul. Roma 16; All'Angelo d'Oro, Ul. Settefontane 2; Rossetti, Ul. ... Trg Goldoni 8; dr. ... Revoltella ... 19; De Colle, Ul. P. ...

VČERAJŠNJE CENE NA TRŽNICI NA DEBELO
(V prvem stolpcu so najnižje cene, v 2. najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	[illegible]	[illegible]	[illegible]
limone	[illegible]	[illegible]	[illegible]
smokve	[illegible]	[illegible]	[illegible]
jabolka	[illegible]	[illegible]	[illegible]
hruške	[illegible]	[illegible]	[illegible]
breskve	[illegible]	[illegible]	[illegible]
slive	[illegible]	[illegible]	[illegible]
grozdje	[illegible]	[illegible]	[illegible]
pesa	[illegible]	[illegible]	[illegible]
kumarice	[illegible]	[illegible]	[illegible]
čebula	[illegible]	[illegible]	[illegible]
stročji fižol	[illegible]	[illegible]	[illegible]
stročje	[illegible]	[illegible]	[illegible]
solate	[illegible]	[illegible]	[illegible]
melancane	[illegible]	[illegible]	[illegible]
krompir	[illegible]	[illegible]	[illegible]
paprika	[illegible]	[illegible]	[illegible]
paradižnik	[illegible]	[illegible]	[illegible]
zeleni radič I.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
zeleni radič II.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
bučke	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Večina blaga se je prodajala po prevlad. ceni (3. stolpec).

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 12. t. m. z začetkom ob 19.30 uri film:
ZGODBA O VOJNI
(Una storia di guera)
Igra ALEC GUINNESS

Kino na Opčinah
predvaja danes 12. t. m. ob 18. uri Cineriz barvni film:
DEKLETA V UNIFORMAH
(Ragazze in uniforme)

Igrajo: ROMY SCHNEIDER, LILLI PALMER in CHRISTINE ...

PO OBISKU DE GAULLA V NEMČIJI

Ni vedno vse zlato kar se sveti

Nevarnost nove zveze ni samo v njenem protikomunističnem značaju, marveč tudi v nasprotovanju interesom ostalih zahodnih zaveznikov

Predsednik de Gaulle se je vrnil v Pariz. Zaključila se je parada, na kateri je bila — kot uradno poudarjeno — «zapečatena zgodovinska pomiritev med francoskim in nemškim narodom». Uradniki policije in številni agenti, ki so bili v času obiska francoskega predsednika noč in dan v pripravljenosti, so se povrnili na svoja običajna delovna mesta. Takisto so nemška mesta, ki jih je predsednik obiskal, zasnemati svoja svečana oblačila, a novinarji končujejo z obravnavanjem vprašanja, ki so z več kot deset dni neutrudno zalagali svoja uredništva.

V bonskim političnih krogih pa splošno vlada vzdušje, ki se običajno ustvari po imeniti svatbi, ko se namreč gosti, potem ko so se dobro najedli in pozabavali, zavekrat ovejo, da po svečanosti pride delovni dan z vsemi svojimi nevšečnostmi in hladno treznostjo. Zunanje okrasje in prireditve sta vsekakor mnoge očarala. Sicer pa je za nevarnost vtisa samega obiska poskrbel tudi gost.

V teku svoje zahodnonemške turneje je imel nič manj kot 15 govorov, kar predstavlja za voditelja neke tuje dežele nedvomno svojevrsten rekord. Charles de Gaulle, predsednik francoske republike, se je v njih obrnil na intelektualce, državljane, delavce, mladino, in, seve, na vojsko, da bi pridobil «veliki nemški narod» za zamisel francosko - zahodnonemškega prijateljstva in zavezništva.

Dasiravno še ni moč imeti natančnega pregleda nad politično vsebino omenjenega obiska, je vendarle povsem gotovo, da se ta razlikuje od zunanjega bliska patetičnih nastopov, na katerih je francoski predsednik (nekajkrat tudi v nemškem jeziku) poudarjal «veliko zvezo». Namreč čeprav sta bila v zvezi z de Gaullovim obiskom objavljena celo dva komunikeja (kar spet predstavlja dokaj nenavaden primer), sta vendarle oba skupaj predmet različnih tolmačenj.

Kakor je v resnici malo ljudi, ki bi ne bili iskreno podprli napore za odstranitev že stoletnega francosko - nemškega nasprotstva, tako so po drugi strani številni tudi oni, ki zelo obzirno (pogosto celo skeptično) ocenjujejo način, obliko, resničnost in možne posledice francosko-zahodnonemške politike, katero sta de Gaulle in Adenauer dala tako bučno obliko velikega prijateljstva.

Ne bi bilo prav, če bi ne omenili dejstva, da tako de Gaulle kot Adenauer vidita osnovo svoje zveze v nujnosti postavitve nekega «čvrstega protikomunističnega zidu», obenem navzlic temu če cela vrsta nejasnosti, ki so celo v «sami družini» izzvale zaskrbljeno in kritično stališče.

Problematičnost protikomunistične zveze Adenauer-de Gaulle postaja tem večja, ker je zadnje čase postalo docela jasno, da žele Francija in Zvezna nemška republika (vsaj pod vodstvom sedanjih voditeljev) v nadaljnjih okoliščinah interese te dvigniti nad tako imenovane interese ostalih zahodnoevropskih ter atlantskih partnerjev.

Medtem, dasiravno je de Gaullov obisk prispeval, da se je «obrnila ena stran zgodovine v francosko-nemških odnosih» — kot pravi neki kritik — je treba k temu dodati, da se z občutki hvaležnosti mešajo tudi sledovi skepse in zaskrbljenosti, zakaj v oceni de Gaullovega obiska je čuti tu in tam glasove, ki govore o določenem, če ne celo nevarnem ...

Ta zaskrbljenost se nanaša predvsem na dejstvo, da je general de Gaulle zelo mnogo govoril o veličini, otrocih nekega velikega ljudstva, dragoceni hrabrosti in disciplini,» torej o vsem, kar mnogi ljudje od Hamburga do Constanze zelo radi poslušajo, in kar ti ljudje teh besed ne znajo pozabiti, ne da bi svet znova spremenili v prizorišče nadutosti ter znanih strahot človeka.

Ne manjšo zaskrbljenost pa je tudi glede na sumljive in posledice, ki bi jih Adenauer in de Gaullovo bratenje imeti v odnosu na evropske atlantske zaveznike.

Neposredno po objavi drugega komunikeja, je bila objavljena tudi izjava generalnega tajnika Evropske unije, v kateri je dobesedno rečeno, kako da se obžaluje «ker v komunikeju o obisku predsednika de Gaulla ni bila izražena želja za dosego neke prave evropske politične unije, niti ni v njem besede, ki bi se z njo pozdravil pristop Velike Britanije in ostalih dežel k Skupnemu tržišču».

Podobna mnenja o ločitvi francosko-nemške unije od njenih ostalih zaveznikov v Skupnem tržišču, posebno od Velike Britanije, izražajo danes ne samo komentatorji, temveč tudi mnoge osebnosti v zahodnonemških parlamentarnih krogih.

V kakšnem obsegu se bo obisk francoskega predsednika dejansko odrazil v praktičnih odnosih med zahodnimi zavezniki, na to bo v vsakem primeru potrebno še nekoliko počakati. Toda že danes se tudi v mnogih zahodnonemških krogih javlja dokajšen odpor proti neki morebitni dvojni poti, pri kakršni bi se ne upoštevali tudi interesi ostalih zahodnih zaveznikov.

T. G.

Ministrova umetnica

Čeprav je njen mož postal minister, je danska umetnica Helda Virkmer ostala pri gledališču

OB SPOMINU NA VELIKEGA MOŽA, KI JE BIL PO RODU IZ ZASAVJA

V Badenu v Švici je umrl svetovno znani gradbenik Roš

Rodil se je v Zagrebu, študiral v Beogradu in v Nemčiji - Bil je član mnogih znanstvenih akademij - Tudi njegov oče se je bil zelo uveljavil

Iz Züricha v Švici je dospela vest, da je umrl v Badenu blizu Züricha svetovno znani dr. ing. Mirko Roš, znan zlasti med strokovnjaki - gradbeniki vsega sveta. Slovel je kot strokovnjak za poznavanje gradbenega materiala in kot graditelj velikih mostov. Sodeloval je — med drugim — pri gradnji velikega ločnega mostu v St. Gallenu v Švici, njegovi nasveti pa so bili tudi dragoceni pri gradnji dveh velikih mostov čez Savo, tako železniškega v Zagrebu, kot predvojnega med Beogradom in Zemunom, ki je bil njegovo delo.

Prof. dr. ing. Mirko Roš je bil častni član mnogih mednarodnih učenih družb in častni doktor mnogih univerz. Ljubljanska univerza ga je izvolila za svojega častnega doktorja. Bil pa je častni doktor univerze še v Brnu v CSR, v Rigi, v Stuttgartu v Nemčiji, v Budimpešti, v Liegeu, na Dunaju, na Finskem i. dr. Bil je tudi redni, častni ali dopisni član mnogih evropskih znanstvenih ustanov, seznam teh častnih mest dosega skoraj 40.

Ob njegovi smrti so precej pisali švicarski in tudi drugi svetovni časniki. V nekaterih inozemskih člankih pa se je vrinila pomota, ker so navedli, da se je naš slavni rojak rodil v Beogradu.

Ing. Roš se je rodil 20. septembra 1879 v Zagrebu, kjer je bil tedaj njegov oče Boštjan (po rodu iz Hrastnika v Zasavju) gradbeni strokovnjak. Boštjan Roš se je preselil v Beograd šele leta 1881, ko je bil sin Mirko star že dve leti.

Inž. Mirko se je izšolal v Beogradu, kjer je dokončal osem razredov realne gimnazije. Zatem je obiskoval beograjsko Visoko šolo. V tehničnih študijah se je izpopolnil potem še na univerzi v tujini, največ v Hannovru v Nemčiji. Njegovo diplomsko delo so ocenili za odlično. Svoje znanje je neprenehoma širil. Ni postal zakrknjen učenjak — zaprt med ozke stene svojega kabineta in predavalnic. Vedno je iskal stikov z življenjem in je rad prihajal v domovino. Mnogo je predaval po raznih univerzah.

Kot predavatelja so ga poznali kar na 40 evropskih univerzah. Seveda je tudi mnogo pisal, obvladal je znanstven jezik. Čeprav je bil strokovnjak tehničnih ved, je ljubil glasbo in slikarstvo, navduševal pa se je tudi za numizmatiko. Mirko Roš je bil res mož vsestranskega znanja, obvladal je tudi več jezikov, kar mu je olajšalo vzdrževanje stikov s tujino.

Ob raznih jubilejih so njegovi nekdanji učenci radi ugotavljali, da je znal njihov učitelj vzgajati tudi značaje in ne le podajati strokovno snov.

Dr. inž. Mirko Roš pa ni bil samo šolnik-strokovnjak in profesor Visoke tehnične šole v Zürichu, temveč je sodeloval tudi kot razgledan strokovnjak v raznih gospodarskih podjetjih. V začetku tega stoletja (leta 1906 in 1907) je pomagal pri gradnji predora skozi St. Gotthard v Švici. Zatem je postal statik in konstruktor pri podjetju Gutehoffnungshütte v Oberhausenu v Porenju. Pozneje je bil šef-inženir pri podjetju Zoschke v Döttingenu v pokrajini Aargau. Tako se je naš ugledni rojak še v mladih letih vzpenjal od podjetja do podjetja, rasel kot strokovnjak in dobil nazadnje ugledno mesto predavatelja na univerzi v Zürichu.

V tujini so napisali o Rošu, njegovem življenju in delu več znanstvenih knjig, ki so seznanile svet o dosežkih našega slavnega rojaka-strokovnjaka gradbenika. Roš je obdržal svoje ime v nepopačeni obliki, čeprav je živel v tujem svetu in bil celo član Internacionalne zveze za presojo materiala.

Oče zdaj umrlega Mirka Roša, Boštjan, je bil mož svojevrstnega kova in znan kot imeniten graditelj železniških prog. Izšolal se je v Trbovljah, na normalki v Celju in na realki v Ljubljani ter nato v Nemškem Gradcu. Politehnične študije je dokončal na Dunaju. Najprej je bil asistent pri avstrijskih državnih železnicah. Trasiral je železniško progo po Hrvatskem in skozi Dalmacijo (leta 1867-1878), nato pa leta 1869-1870 še železnico od Karlovca do Reke. Za avstrijsko družbo Montana je že leta 1870 izdelal načrte za progo Sevnica-Šentjanž na Dol. Po poroki z gostilničarjevo hčerko Tončko Štrukljevo je postal civilni inženir v Zagrebu, a se je nato preselil v tedaj srbsko prestolnico Beograd. Tam je ustanovil lastno gradbeno podjetje in se izgradil v Srbiji mnogo mostov, cest in železniških prog. Prvi je uporabljal v Srbiji cement kot gradbeni material pri gradnji mostu čez Kolubaro pri Valjevu. Kot gradbenik je pomagal Srbom tudi v osvobodilnih bojih in rešil srbsko armado poraza s tem, da je leta 1885 v rekordnem času dogradil most čez Nišavo pri Pirotu in tako omogočil Srbom odstop pred Turki.

Vsekakor je vredno omeniti, da je Mirkov oče Boštjan sodeloval s srbskimi uporniki v zaroti proti tedanjemu srbskemu kralju nasilniku Aleksandru Obrenoviču. Med voditelji upornikov je bil tudi Rošev strokovni tovariš Nikola Pašič, ki je bil tedaj, ko so zaroto proti kralju razkrili, obsojen na smrt. Zasavski rojak Boštjan Roš je Pašiča skril v svoji vili v Beogradu in mu pomagal, da je pobegnil iz Srbije in se skril v sosedni Bolgariji. V Roševi vili je bilo tiste čase sploh skrivališče in zatočišče upornikov: politikov, častnikov-gardistov in drugih zarotnikov. Pri Rošu so imeli puntarji varno streho. Izdal jih ni niti ob strogem zasliševanju tedanjih srbskih oblasti. Boštjan Roš je bil v hudih škripcih tudi leta 1915, ko so v prvi svetovni vojni Beograd zasedli Avstrijci in pritiskali nanj, naj bi izdal avstrijske državljane, zlasti Slovence in Hrvate, ki so bili v tesnih stikih s tedanjimi srbskimi politiki in gradili most jugoslovanskega bratstva. Boštjan, trden zasavski značaj, ni izdal nikogar.

Boštjan Roš, vez med Slovenci in Srbi, je preminil sredi prve svetovne vojne, leta 1917 v Beogradu.

V današnjem Hrastniku še živi živ spomin na trdni in zavedni Rošev rod. Rošev rod je v tej dolini že precej star. Domnevajo, da so prišli predniki iz Francije. Beseda Roš se namreč francoskega izvora in pomeni la rochskalo. Boštjanov oče je bil med najstarejšimi naseljenci v tej dolini. Pred 150 leti je štela vsa današnja hrastniška dolina le kakih 5 družin s 50 prebivalci. Spodnji del doline, okrog današnje steklarne, je nosil ime Pekel. Tako ime je imel tedaj tudi takratni lastnik tega zemljišča. Na nekdanjem Peklarjevem svetu stoji danes steklarna, pod današnjim upravnim poslopjem pa je imel stari Peklar gostilno. V njej so se ustavljali brodniki in popotniki, ki so prihajali od reke Save in so bili namenjeni v Savinsko dolino preko Mrzlice.

Stari Roš je bil v tistih časih grajski zaupnik: rihtar. Žunanoval je dolincem. Pred 115 leti so prišli v zasavsko dolino inženirji, ki so merili za železniško progo. Rihtarjevemu fantičku Boštjanu je bilo tedaj le nekaj let. Videl je, da imajo inženirji veliko veljavo in besedo. Že tedaj, ko se je s sovrstniki podil na Cukališču. Mladi Boštjan si je tedaj, ko je dobil današnji Hrastnik železniško postajo, sprva imenovano Brnico, po potoku Brnici, ki teče skozi Dol, želel, da bi postal inženir. Oče ga je res poslal v šolo in je postal ugleden inženir na Balkanu, njegov sin pa je zanesel glas o sposobnosti slovenskih ljudi celo v nemške in švicarske dežele. Prav je, da se zdaj, ob smrti svetovno znanega strokovnjaka dr. inž. Mirka, spomnimo umnih zasavskih rojakov.

J. Ž.

Umrl je Alec Brown

V 62. letu starosti je v nedeljo umrl v Splitu znani angleški pisatelj in prevajalec Alec Brown. Kot književnik in publicist je Brown vrsto let sledil tudi književnemu življenju in razvoju jugoslovanskih narodov. Prevedel je v angleščino več leposlovnih dle jugoslovanskih avtorjev. Poleg prevoda «Zapiskov iz narodnoosvobodilne vojne» Rodoljuba Colakoviča, je prevedel še Aleksandra Vuča roman «Razpust», zatem Davičovo «Pesem», Lalićevo «Svatbo» in roman «Kurlani» Mirka Božiča. V Londonu je izšel tudi njegov prevod Kardeljeve knjige «Socializem in vojna».

Brown je prevedel še nekaj del jugoslovanskih pisateljev, in sicer Oljače, Bulatoviča in drugih. Med njegovimi zadnjimi prevodi je tudi «Jama» Gorana Kovačiča.

SOVJETSKI ASTRONAVT TITOV NA OBISKU V JUGOSLAVIJI

Novi poklic - astronavt se, kot vse kaže, še ne izplača

Niti ameriški niti sovjetski junaki niso s svojimi podvigi veliko zaslužili - Američana sta dobila kak dolar več, zato pa manj priznanj

Danes prispe v Jugoslavijo na desetdnevni obisk sovjetski astronavt Herman Titov. Ob tej priložnosti se bomo ustavili za trenutek ob nekem problemu v zvezi z astronavti, deloma tudi ob samem Titovu. Gre namreč za sledečo zadevo: vsakokrat, ko je kak sovjetski ali ameriški astronavt opravil svoj veliki podvig, se je med hvalnice in slavospeve pomešala tudi dokaj prozaična pripomba, ki bi mogla izzveneti takole: no, temu že ne bo več zmanjkalo kruha, s čimer se je hotelo reči, da bo mož po svojem podvigu ostal bogat. K temu se postavlja logično vprašanje, ali je novi poklic, poklic astronavtov z materialne plati zares priporočljiv. Nemški list «Kurier» odgovarja na to vprašanje z odločnim ne. Gotovo je, da tem ljudem, pa naj gre za sovjetske ali ameriške astronavte, zares ne bo zmanjkalo kruha, toda njihovi podvigi jim niso prinesli bogastva. Niti Gagarin niti Shepard niti Titov, niti Glenn, pa tudi ne zadnja sovjetska astronavta Nikolajev in Popovič, nihče ni obogatel.

Ameriška astronavta Glenn in Shepard prejemata svojo redno plačo, ki jima pripada po njunem činu v vojski, tako da podpolkovnik Glenn, ki je oženjen in ima dva otroka, dobi skupno z dodatki za letenje 1.100 dolarjev na mesec, od česar se odtrže precej visok davek. 1.100 dolarjev ni malo, (650.000 lir), toda «normalni» pilot reakcijskih letal na rednih progah doseže tudi 2.500 dolarjev na mesec, kar pomeni, da ima — seveda v zvezi z urami letenja in dokladami — dvakrat višjo plačo od Glenna.

Prvi astronavti nadalje niso smeli sprejeti nobene nagrade niti od strani velikih tovarn, niti od drugih zasebnikov. Zato je glede tega veliko več dobil prvi «junak sinjega neba» Charles Lindberg, ki je pred 35 leti preletel Atlantik in kateremu se je nakopičilo za 50.000 dolarjev nagrad. Poleg tega je Lindberg dobil položaj vladnega svetnika ter svetnika raznih letalskih družb, kar mu je prinašalo ogromne dohodke. En sam polet čez Atlantik — kar je tedaj vsekakor predstavljalo velik podvig in ogromno junaštvo — je Lindbergu torej zagotovil bogato življenje, pa čeprav mu je to zagrenila nesreča, ko so mu ugrabili otroka.

Glenn pa ni za svoj polet okoli Zemlje dobil niti dolarja, niti kakšnega vrednejšega darila od vlade, oziroma zasebnikov. Res so nekatera večja ameriška podjetja hotela Glennu dati veliko nagrado, da bi mogla uporabiti njegovo ime v reklamne namene. Toda uprava NASA je kategorično prepovedala uporabo njegovega imena in imena katerega koli drugega astronavta v reklamne namene.

V kolikor neki vojak ali častnik želi izboljšati svoj položaj, ga mora doseči le s povišanjem čina v vojski. To pa se ni zgodilo niti v Glennom niti s Shepardom. Glenn je ostal še vedno podpolkovnik, pa čeprav ima za seboj že 22 let vojaške službe v vojni in miru. Tudi glede tega je bil Lindberg na boljšem, kajti pri nepolnih 25 letih je kapetan Lindberg po poletu postal polkovnik.

Edino materialno prednost, ki jo je Glenn od svojega poleta imel, je bil dogovor z revijo «Life», da mu bo za «reportažo» izplačala 500.000 dolarjev, ki pa se morajo razdeliti na sedem enakih delov. Vsota sicer ni majhna, vendar pa, če odštejemo davčne dajatve, je od tega Glennu kaj malo ostalo. In še tu se je vmešala NASA, ki je Glennu dovolila, da piše izključno o svojem življenju, nikakor pa ne o svojih «doživljajih» v kroženju okoli Zemlje. In isto velja za vse ameriške pilote, katerim je NASA prepovedala, objaviti njih vtise tudi v primeru, če bi poleteli na Luno.

Ameriški astronavt (podpolkovnik) Glenn

Kaj pa sovjetski astronavti? Niti Gagarin niti Titov, niti Nikolajev niti Popovič niso za svoje ogromne podvige dobili niti najmanjše denarne nagrade, celo niti takšne, kot jih v SZ more dobiti rudar-udarnik ali delavec-udarnik. Edino kar so sovjetski astronavti, razen časti, dobili, je majhna weekend hišica, ki pa ni njihova last, pač pa njim in njihovim družinam le na razpolago. Za razliko od ameriških kolegov sta Gagarin in Titov vendarle nekaj tudi z materialne plati pridobila, toda le posredno, ko sta napredovala v vojski v višji čin.

Tudi glede časti so se Gagarin in Titov in pozneje Nikolajev ter Popovič bolje obnesli kot njihova kolega Glenn in Shepard. Sovjetski astronavti so namreč bili deležni najvišjih odlikovanj, celo odlikovanj, ki so jih nalašč za njih ustanovili. V nasprotju s tem pa podpolkovnik Glenn ni dobil najvišjega ameriškega priznanja «Kongresne častne medalje», ker je nekdo, v zadnjem trenutku, preden so mu jo dodelili, pripomnil, da se to odlikovanje daje le za zasluge v vojni. Zato so Glennu dali «tolažilno odlikovanje» Častno kolajno New Yorka, ter neko odlikovanje, ki ga je mornarica ustanovila samo za astronavte. V primerjavo bomo povedali, da je Lindberg leta 1927. že omenjeno kongresno kolajno dobil, pa čeprav njegov podvig ni bil vojaški podvig.

Toda če so sovjetski astronavti dobili več časti in kolajn, obogateli prav gotovo niso. Za razliko od svojih ameriških kolegov sta posebno Gagarin in Titov veliko potovala. Prepotovala sta pol sveta in Titov na primer prihaja na desetdnevni obisk v Jugoslavijo, kajti Gagarin, Popovič in Nikolajev, ki so bili prav tako povabljeni, niso mogli priti, ker so zadržani. Toda Jurij Gagarin prav gotovo ni preveč navdušen nad svojimi potovanji po svetu. Res je, da so mu povsod izkazovali izredne časti, ki jih je vsekakor zaslužil, toda s tem je izgubil ogromno časa in to mora sedaj nadoknaditi. Gagarin že dolgo časa vsako jutro hodi z aktovko pod pazduho ponovno v šolo za kozmonavte in ker je s svojimi popotovanji po svetu veliko časa izgubil, mora sedaj v posebnih urah nadoknaditi izgubljeni čas. Prav nič na boljšem ni Titov, za katerega sovjetski tisk pravi, da je zaradi izgubljenega časa s popotovanji moral celo odložiti svoje izpitne roke, ki jih je imel določene že prej.

Kot vidimo, novi poklic — poklic astronavtov — prinaša sicer veliko časti, ogromno in zasluženo slavo, z materialnega gledišča pa ni — vsaj za sedaj — prav nič kaj posebno donosen. Res je, da niti ameriškim, niti sovjetskim astronavtom «ne bo zmanjkalo kruha» in da so ameriški astronavti dobili kak dolar več kot so sovjetski astronavti dobili rubljev. Toda to je vse malenkost v primerjavi s tem, kar s svojimi uspehi dosežejo razne druge «zvezde» in «zvezdniki».

Veliko več pa so ti podvigi prinesli onim, ki se ukvarjajo z izdelovanjem raket in kabin. Seveda velja to za ZDA, ne za SZ. V samih nekaj urah, ko je polet podpolkovnika Glenna še trajal, so delnice raznih družb, ki se ukvarjajo s proizvodnjo posameznih delov, ki se za gradnjo raket in kabin uporabljajo, poskočile na večkratno vrednost. To se pravi, da so s pogumom Glenna in Sheparda zaslužili tisti, ki so pri televizijskem sprejemniku sledili njunemu poletu, morda pa niti mu ne sledili, pač pa že šteli, koliko dolarjev jim bo pogum Glenna in Sheparda prinesel.

Herman Titov

Beli rasisti v ZDA so se lotili cerkev

V nekaterih južnih zveznih državah ZDA se kampanja za črnce nadaljuje tako, da se tako demokrati, kot republikanci na vse načine trudijo, kako bi pritegnili črnske volivce na svojo stran, seveda v zvezi s prihodnjimi novembrskimi volitvami. Kennedyjev brat Robert, ki je minister pravosodja, je krajevnim sodnim in drugim funkcionarjem dokaj odločno sporočil, da bodo za rasistične izgrede belih rasistov proti črncem osebno odgovarjali. Kljub temu prihaja v nekaterih južnih predelih ZDA do izredno ostrih spopadov, posebno ko so se beli rasisti odločno postavili proti vpisovanju črncev v volilne sezname mest in krajev. Posebno ostri izgredi so bili te dni v Georgiji in 9. t.m. so plameni uničili kar dve cerkvi. Požare so podtaknili beli rasisti. Beli rasisti so tudi streljali proti stanovanjem črncev in pred besom belih fanatikov niso varni niti agenti FBI — t.j. člani zvezne policije.

Da so se beli rasisti spravili celo na protestantske cerkve, je razlog v tem, da so se v njih, n. pr. v Sasseru, zbirali črnci, katerim so poborniki za ukinitev plemenskega razlikovanja razlagali, kaj morajo storiti, da jih vpišejo v volilne sezname. Beli rasisti so svoje napade na cerkve tako dobro organizirali, da so plameni obe cerkvi tako naglo zajeli, da gasilcem ni uspelo rešiti ničesar.

Kakih 15 km od Sassera je zgorela ena cerkev v nedeljo ponoči. S tem se beli rasisti niso zadovoljili in so po požigu začeli s svojim divjanjem po mestnih predelih, koder žive črnci. Streljali so na avtomobile in njihovo početje se ni v ničemer razlikovalo od početja ultrasovcev v Alžiriji.

Vtem ko se demokrati in republikanci vsak na svoji strani borijo za glas vsakega posameznega človeka, zganjajo beli rasisti — demokrati in republikanci — najhujše divjanje, s katerim bi hoteli prestrašiti črnce, da bi ne šli na volitve.

V ZDA je sicer po zakonu vsakomur zagotovljena volilna pravica. Toda to je zagotovljeno le z ustavo. Posamezne republike pa imajo svoje zakone, ki to pravico omejujejo. Z druge strani pa je tudi v zveznem zakonu cela vrsta «popravkov», ki krajevnim oblastem omogočajo, da vpišejo v seznama le tistega, ki jim je po volji. Seveda so bili ti «popravki» naperjeni predvsem proti črncem v oblasti južnih zveznih držav, koder imajo rasisti največ besede, te «popravke» izkoriščajo tako, da je na milijone črncev kljub ustavi, brez volilne pravice. Ker mora po nekem «popravku» vsak državljan, če hoče biti vpisan v volilni seznam, opraviti določeni izpit, ga komisija lahko v vsakem trenutku na tem izpitu vrže, kot se pač komisiji zdi. Izpiti se sicer opravljajo na politično «neodvisnih» sodiščih, toda tudi sodniki so ljudje, pa naj gre za demokrate ali republikance in v južnih predelih ZDA je med sodniki zelo veliko rasistov.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) S svojo ... si boste zagotovili lep uspeh. Ne poslušajte zlobnih ... Zdravje odlično.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Nudilo se vam bo več ugodnih poslovnih možnosti. Izkoristite jih. Primorani boste ... v ljubljene osebe sre...

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Na vas bo nova odgovornost, ka... Ne ustrašite se, če si hočete zagotoviti naklonjenost predstojnikov ... boste svoje načrte. Ner...

RAK (od 23.6. do 22.7.) S svojo ... in dvomi boste v teku ... izvedbo nekega načrta ... bodo zelo upoštevani. ... nespremenjeno.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Preglejte natančno ves svoj načrt. Neko novo prijateljstvo vam bo zelo koristilo. Glavobol.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Bodite vztrajni in potrpežljivi, če hočete, da bodo vaši predstojniki sprejeli neki vaš načrt. Bodite nasploh bolj strpni. Zdravje odlično.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Bodite previdni pri reševanju nekega finančnega vprašanja. Odpravite čimpreje neki družinski nesporazum. Zdravje dobro.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Zagotovljen vam je dober poslovni uspeh, čeprav bo tudi nekaj težav. Vaš vpliv na nekega prijatelja je zelo močan, ne pozabite na to. Zdravje je nespremenjeno.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) V svojem delu boste pokazali vztrajnost in iznajdljivost, a to vam bo zagotovilo upoštevanje predstojnikov. Zdravje zelo dobro.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Neke nove ponudbe bodo v vas znova zbudile voljo, da rešite neko vprašanje. Ne verujte vsemu, kar vam bo rečeno. Zdravje zadovoljivo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Okrepili boste svoj finančni položaj in na kratko opravili s svojimi nasprotniki. Upoštevajte občutljivost nekega družinskega člana. Zdravje dobro.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Uspeh je zagotovljen vsem, ki se bodo odpravili na poslovno potovanje. Zdravje zelo dobro.

RADIO TELEVIZIJO

SREDA, 12. SEPTEMBRA 1962

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih; 11.45: Vrtiljak; 12.15: Za vsakogar nekaj; 13.30: Sodobne popevke; 17.00: Ansambel Carlo Pacchiori; 17.20: Pesem in ples; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Honegger: Simfonija št. 3; 19.00: Pianist Luciano Gante; 19.30: Turistični razgledi; 20.00: Sport; 20.30: Znani pevci in instrumentalni solisti; 21.00: «Intervju» — radijska drama; 21.50: Prijetni spomini; 22.30: Druga mednarodna revija pevskih zborov; 22.50: Melodije v polmraku.

Trst

12.00: Plošče; 12.25: Tretja stran; 13.15: Pesmi brez besed; 13.35: «El calcio»; 14.00: Veliki operni pevci; 14.35: Jazzovska doba.

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prenos RL; 12.00: Popoldanski koktajl; 12.40: Lahka glasba; 12.45: Operne skladbe; 13.40: Zabavni zvoki; 14.00: Odmevi iz Jugoslavije; 14.30: Za oddih in razvedrilo; 15.30: Vokalni kvintet «Kranjčani»; 16.00: Ritmi za mladino; 16.30: Otroški kotiček; 17.00: Glasbeni paberki; 17.40: Jug. pesmi; 18.00: Prenos RL; 19.00: Rudy Risavy; 19.30: Prenos RL; 22.15: Orkester Frank Rosolino; 22.35: Dve skladbi Uroša Kreka; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.20: Omnibus; 10.30: Radijska šola; 11.00: Nadaljevanje Omnibusa; 12.00: Pojo Balzani, Costello, Franco; 13.30: Mikrofon za dva; 14.55: Vreme na ital. morjih; 15.15: Filmske in gledališke novosti; 15.45: Ital. pesmi in plesi; 16.00: Program za najmlajše; 16.30: Pianistka Lucia Passaglia; 17.25: Koncert operne glasbe; 18.15: Literarna oddaja; 18.30: Percy Faith in njegov orkester; 18.40: Neapeljska antologija; 19.10: Kmetijska oddaja; 20.25: Lahka glasba; 22.10: Plesna glasba.

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Poje Sergio Bruni; 9.35: New York-Rim-New York; 10.35: Pojo Bongusto, Dallara, Del Rio; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 14.00: Pevci; 14.45: Plošče; 15.35: Pisan popoldanski spored; 16.35: Za vas izbrani motivi; 17.35: Evropsko atletsko prvenstvo v Beogradu; 17.40: Mala ljudska enciklopedija; 17.50: Plesna glasba; 18.35: Evropsko prvenstvo v atletiki v Beogradu; 19.50: Simfonična glasba; 20.35: Thomas Alva Edison; 21.00: Klasiki jazza; 21.35: Večerna glasba.

III. program

18.30: Gospodarska oddaja; 18.40: Pietro Mignosi; 19.00: Pergolesijeva kantata Orfej; 19.15: Severnoameriška kultura; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 20.40: Na programu Muzio Clementi; 21.20: Dela Igorja Stravinskega; 22.20: Španski roman Ottocenta; 22.50: Sodobna glasba.

Slovenija

5.00: Dobro jutro!; 8.05: Po orientu; 8.55: Pisan svet pravljic; 9.25: Mali klub ljubiteljev popevk; 9.45: Vedri trio Mihovila Logarja; 10.15: Od tod in ondod; 11.00: Narodne z orkestrom; 11.15: Človek in zdravje; 11.25: Prizori iz domačih oper; 12.05: Nekaj narodnih s harmoniko; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Melodije; 13.15: Obvestila; 13.30: Chopin: Koncert za klavir in orkester; 14.05: Radijska šola; 14.35: Z junakinjami Puccinijevih oper; 15.00: Evropsko prvenstvo v atletiki; 15.45: Slovenska zabavna glasba; 16.00: Vsak dan za vas; 17.05: Šoferjem na pot; 17.50: Orkester Raphaele; 18.00: Aktualnosti doma in v svetu; 18.10: Scarlatti: Sonata v C-duru; 18.13: Odmevi s festivalov; 18.20: Violinist Dejan Bravničar; 18.24: Jan Novak: Baleti za devet instrumentov; 18.45: Ljudski parlament; 19.00: Obvestila; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Evropsko prvenstvo v atletiki; 20.30: Pojoči mozaik; 21.00: Naša glasbena ruleta; 21.30: Dve domači partituri; 22.15: Za prijatelje jazza; 22.50: Literarni nokturno.

Ital. televizija

18.00: V evroviziji Evropsko prvenstvo v atletiki v Beogradu; 20.20: Sport; 20.30: Dnevnik; 21.05: TV igra Anthonyja Bootha: «Nitro»; 22.05: Poje Milva; 22.45: TV dnevnik.

DRUGI KANAL

21.10: Film «Beznica sedmih grehov»; 22.35: Dnevnik

Jug. televizija

JTV 14.55: Prvenstvo Evrope v atletiki; 20.15: TV dnevnik, Beograd 20.35: Loto in športna napoved, Zagreb 20.45: Velesejemski TV biro.

Goriško-beneški dnevnik

OB PODRAŽITVI KRUHA

Prekomerno zvišanje cene boljšemu kruhu

Odbor za cene bi moral tudi to ceno kontrolirati

V nedeljo 9. t.m. je stopil v veljavo odlok goriške prefekture o podražitvi kruha, ki je bil izdan na predlog odbora za določanje cen. V odloku je določena cena samo za dve vrsti kruha, in sicer za kruh iz moke «0», v kosih od 80 do 130 g ter za navaden kruh tipa «1» v kosih od 150 do 250 g.

V odloku je nadalje rečeno, da je s tem poviškom omogočeno pekom izvajanje zadnjega sindikalnega sporazuma, po katerem so bili priznani pekovskim uslužbencem nekateri mezdni poviški. Z drugimi besedami povedano, bi moral odobreni povišek zadostovati za večje stroške pekov.

V bistvu gre pri navedenih dveh vrstah kruha za podražitev nekaj manj kot 4 odst. na prejšnjo ceno (od 130 na 135 in od 116 na 120 lir za kg). Odlok pa je pomanjkljiv v tem, da ne določa cene za ostale vrste kruha. Navaden zemljan bi mislil, da bodo peki podražili tudi druge vrste kruha v enaki meri kot velja za omenjena dva tipa. Pa temu ni tako. Dovolj, da si ogledamo nove cenike po prodajalnah kruha, pa bomo lahko ugotovili, da se je kruh drugih vrst podražil v mnogo večji meri.

Tako n. pr. se je dvignila cena kruhu, ki so ga doslej prodajali po 160 lir za kg na 180 lir, kruh z oljem pa so podražili od 200 na 220 lir za kg. Gre torej za povišek 10 in več odstotkov, ki ga peki ne morejo opravičiti z večjimi izdatki za plače niti s podražitvijo surovin, ki jih za kruh uporabljajo.

Zato bi bilo prav, da bi odbor za cene proučil tudi prodajno ceno za vse druge vrste kruha in preprečil samovoljne podražitve, ki nimajo nobenega opravičila.

ŠOLSKE VESTI

Vpisovanje v nižjo srednjo in strokovno šolo

Ravnateljstvo nižje srednje šole (gimnazije) in strokovne šole v Gorici opozarja vse, ki se jih tiče, da se vpisovanje v ti dve šoli zaključi nepreklicno 25. septembra.

Vpisovanje v slovenske osnovne šole

Državno didaktično ravnateljstvo osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom v Gorici sporoča, da bo vpisovanje na teh šolah od 17. do 29. septembra. K vpisu otrok naj pridejo starši, da bodo dvignili nakazilo za brezplačno dodelitev knjig.

Kino

VERDI. Zaprto.

CORSO. 17.00: «Gorak svet ponoči» (Mondo caldo di notte). Panorama nočnega življenja. Italijanski film.

VITTORIA. 17.00: «Rapsodija», E. Taylor in V. Gassman. Ameriški film v barvah.

CENTRALE. 17.00: «Divja dediščina» (L'eredità selvaggia), J. Rogers in M. O'Sullivan. Cinemascope, technicolor. Ameriški film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER na Korzu Italia št. 10 — tel. 25-76.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 27,2 stopinje ob 15.10 in najnižjo 10,2 stopinje ob 5. uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 70 odstotkov.

Uradniki krajevnih ustanov bodo stavkali 17. septembra

Pokrajinska federacija uslužbencev krajevnih ustanov, včlanjena v CISL, sporoča, da se bo izvršni odbor sestal v četrtek ob 18. uri na sedežu v Ulici Roma 20 in odobril novo razpredelnico pokrajinskega značaja, ki jo je izdelala posebna komisija na zadnji seji: Proučili bodo tudi potek pogajanj med vsedržavnim vodstvom kategorije in ministrstvom za notranje zadeve o zahtevah ekonomskega zavarovalnega in skrbstvenega značaja, kakor tudi o raztegnitvi izboljšav na pokrajinske in občinske tajnike ter o način stavke, ki bo trajala štiri dni, pričenši s 17. septembrom.

Obnavljajo most čez Sočo

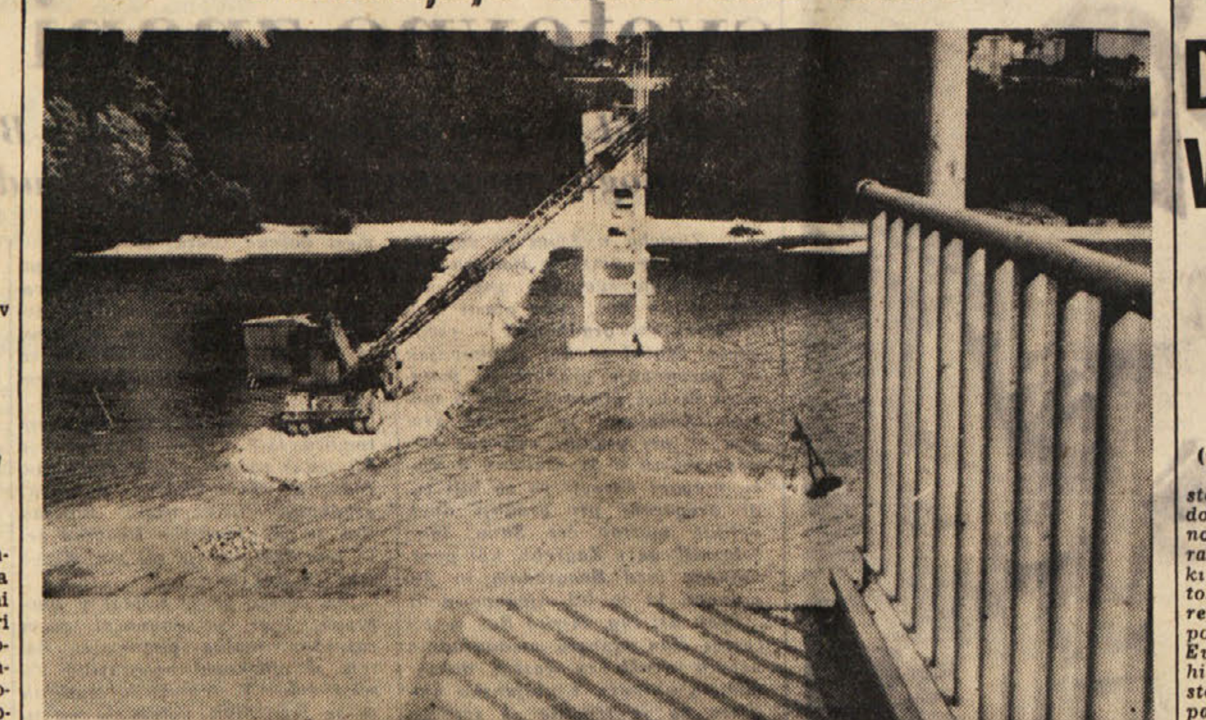

Po nekajkratnih zapletih okoli gradnje mosta v Stražicah, da se je marsikaterega prizadetega meščana, predvsem pa Podgorca, resno loteval dvom, če bo most pred zimo dokončan, je sedaj izginil sleherni dvom, ker je že pred koncem stavke gradbenih delavcev podjetje Rizzani iz Milana pripeljalo na gradbišče stroje, material in delavce ter se lotilo obnove porušenega mosta. Predvsem so morali poglobiti dno, kjer naj bi postavili temelje za porušena opornika. Izkazalo se je, da je bilo to delo slabo opravljeno in da je tudi tej pomanjkljivosti treba pripisati, da se je lansko leto zgodilo to, kar nam je vsem znano. Da pa bi lahko skopali globoke temelje, so morali napraviti nasip, ki od levega brega sega kakšnih 100 metrov proti desnemu. Zgradil ga je eskavator na takšen način, da je zajemal gramoz v strugi in ga odlagal na kup. Ko je stroj napravil umetni nasip do kraja, kjer sta bila porušena opornika, je pričel kopati v globino, da bi prišel do trdnih temeljev. Ko bo to delo opravljeno, bodo zacementirali temelje in zgradili železobetonske stebre. Okrepili pa bodo tudi dva opornika, ki sta sicer ostala pokonci, pa sta počila pri temeljih. Ker ni deževja in je v Soči malo vode, delo še dokaj naglo napreduje.

Predvidevajo, da bo podjetje potrebovalo za dela v vodi 25 dni, za dela nad vodo pa 50 dni. Prebivalci iz Podgore se nadejajo, da bodo dela končana še pred zimo, da jim ne bo treba izgubljati časa z vožnjami čez enega izmed obeh mostov, ki se jih poslužujejo za dohod v mesto.

V MAJU JE IMELA GORICA 42.068 PREBIVALCEV

Največ prometnih nesreč povzroča izsiljevanje prednosti

Zaradi tega sta izgubili življenje dve osebi, štiri pa so bile ranjene

Goriška občina je objavila mesečnik, v katerem nahajamo podatke o najrazličnejših sektorjih delovanja in življenja našega glavnega mesta. Takoj v začetku je kratek opis najpomembnejših dogodkov, v mesecu maju. Omenjajo se prvi maj, praznik matere, dalje nagraditev oseb in podjetij, ki so se izredno izkazala v proizvodnji v zadnjih 50 letih. Navajajo se pokrajinske srednješolske tekme, predvsem pa odobritev finansiranja gradnje avtomobilske ceste med Gorico in Palmanovo.

Zadnji del sestavljajo številni podatki z najrazličnejših področij življenja in udejstvovanja meščanov in ustanov. Prvo, kar pade v oči, je zvišanje števila prebivalstva od 1. januarja za okoli 230 enot; s tem poviškom smo prekoračili 42.000 prebivalcev, saj jih ima mesto konec meseca točno 42.068. Zvišanje števila prebivalstva je velikega pomena, ker je cela vrsta zakonov, ki jih je v kakšnem mestu mogoče izvajati, če je vsaj 40.000 prebivalcev. Upadanje prebivalstva je negativen pojav za vsako mesto, ker je pokazatelj nazadovanja. V Gorici o upadanju ne moremo govoriti v absolutnem smislu, če pa upoštevamo, da se že vsa povojna leta to število ni premaknilo navzgor, tedaj je to v nekem oziru stagnacija, ki pride do izraza, če primerjamo Gorico z razvojem, ki so ga zabeležila številna italijanska mesta, med katerimi naj omenimo samo Videm, katerega prebivalstvo se je zvišalo za eno tretjino.

V maju smo imeli kar 13 deževnih pa tudi nekaj toplih dni. Najtoplejši je bil 23., ko so izmerili 27,4 stopinje.

Če se ozrema po podatkih, ki se nanašajo na delovanje poštne uprave, tedaj razberemo iz njih, da je bilo odposlanih po notranjosti države 3.571 telegramov, v inozemstvo pa 190. Priporočenih pisem je bilo 18.772, paketov 834, navadnih pobotnic pa 2.040. V mesecu maju je bilo razdeljenih tudi 6.008 ekspresnih pisem.

Prometnih nesreč je bilo 18. V njih so tri osebe izgubile življenje, 13 pa je bilo ranjenih. Vzrokov nesreč je več; toda na prvem mestu je izsiljevanje prednosti na križiščih. Takih primerov je bilo 5. Sledijo tri nesreče zaradi prevelike brzine in tri zaradi vožnje po levi strani, v kateri sta izgubili življenje dve osebi, štiri pa so bile ranjene.

Razdeljevanje živinske krme po znižanih cenah

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo sporoča, da je v zvezi z razdeljevanjem živinske krme po znižani ceni organiziralo naslednje sestanke kmetov:

V sredo 12. t. m.: V Štandrežu, Ločniku, Števerjanu, Jekovem in v Dolenjah.

V četrtek 13. t. m.: Moša, Slovrenc, Moraro, Borgnano in Bračan.

V petek 14. t. m.: Farra, Gradiška (Borgo Trevisan), Villesse, Kapriva in Krmin.

V soboto 15. t. m.: Sovodnje, Martinščina, Doberdob, Romans in Fratta.

Vsi sestanki se začnejo ob 20. uri in se bodo vršili v šolskih prostorih navedenih krajev. Na njih bodo izvedenci obrazložili način uporabe koncentriranih krmil za živino v sedanjem obdobju, ko pri manjkuje sena.

Razdeljevanje koncentriranih krmil po znižani ceni za živinorejce v Marianu se bo začelo v sredo 12. t. m. na podružnici agrarnega konzorcija. Po drugih občinah bodo začeli z razdeljevanjem kadar bo kmetijsko nadzorništvo prejelo seznam živinorejcev, ki ga sedaj sestavljajo posamezna županstva.

V Moši so odkrili nahajališče petroleja?

To je vprašanje, ki je včeraj vznemerilo prebivalce furlanske vasi Moša, pa tudi nekatere strokovnjake v Gorici. Našel ga je kmetovalec Škorjan pri kopanju vodnjaka, da bi prišel do vode, ki mu vedno primanjkuje.

Časnikarji so včeraj obiskali najditelja na njegovem domu. Od njega so hoteli izvedeti kar največ, kako je odkril dragoceno gorivo. Povedal jim je, da je izkopal 1,8 m globok jašek, ko se mu je namesto vode prikazala oljnata tekočina. Presenečen je poklical domače, vest o nenavadni najdbi pa se je prav hitro razširila po vsej vasi. Poizkusil je zažgati tekočino, pa je gorela. Vzorec so odnesli na kemijski agrarni zavod v Ulici Duca d'Aosta v Gorici, kjer so ga analizirali in potrdili, da je petrolej.

Bolj ko je Škorjan kopal v globino, bolj se je večala količina petroleja. Istočasno pa so se v njem porajale vedno močnejše, toda skrite želje, da bi odkril nahajališče petroleja, ki bi mu prineslo večji zaslužek kot pa kmetija, s katero se preživlja. Novinarjem, ki so ga oblegali in obsipali z vprašanji, pa te želje ni izdal. «Ne verjamem, da bom postal petrolejski magnat» — je odgovarjal — «Če bi bilo tega olja zares toliko, da bi se ga izplačalo črpati, tedaj bo z njim obogatel kdo drug, ne pa jaz.»

Če je človek preveč žejen

Predsinočnjim okrog 20. ure so poklicali avto Zelenega križa v Štandrež, kjer je na cesti ležal človek, o katerem so mislili, da mu je postalo slabo. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico, kjer pa je zdravnik ugotovil, da možakarju ni bilo slabo, pač pa da se ga je tako nalezel, da so mu noge odpovedale. Zato so ga izročili policiji.

Ta je ugotovila, da gre za 62-letnega Ersilia Donda iz Morara, brez stalnega bivališča. Ker so može že iskali, saj mora napraviti pet mesecev zapora zaradi dveh obsodb zaradi pijanosti, ki sta mu jih naložila sodnika v Tržiču in Krminu, so moža pridržali v zaporu, kjer bo imel čas premišljevati da vino človeku ne napravi vedno dobro, pa če je še tako žejen.

Trčenje avtomobilov v Sovodnjah

Včeraj dopoldne okrog 9,30 so pripeljali v civilno bolnišnico v Gorici 49-letnega Clementa Caloriccija, doma iz Kaprive. Zdravniki so ugotovili, da se je mož poškodoval po levem licu in imel lažji pretres možganov. Pridržali so ga na zdravljenju za 3 dni.

Mož se je malo prej peljal z avtom Fiat 500 po Sovodnjah proti Rubijam, pri cerkvi pa je hotel obrniti svoj avto zopet proti Gorici in pri tem je trčil v Fiat 600.

Nezgoda na mostu v Stražicah

Ob 16. uri včeraj popoldne je prišel po pomoč v bolnišnico 33-letni delavec Ferrigo Spessot iz Krmina, ki je zaposlen pri popravilu mostu v Stražicah, kjer se je tudi ponesrečil pri delu. Zdravniki so mu ugotovili rano na zadnjem delu glave in poškodbe na desnem zapestju ter so ga pridržali za 20 dni na zdravljenju.

Doma se je pobila

Včeraj popoldne nekaj pred 15. uro se je na svojem domu v Gorici, v Ulici Rastello 35 ponesrečila 74-letna Mariana Robetto. Pri padcu si je zlomila levo nogo. Odpeljali so jo v bolnišnico, kjer so jo pridržali na zdravljenju za 20 dni.

Saje so povzročile požar

Prejšnjo noč okrog 22. ure so poklicali goriške gasilce v Gradišče, kjer je prišlo do požara v hiši Sergia Castellana na Trgu Marconi 23. Do požara je prišlo, ker so se vnele saje v dimniku. Gasilci so ogenj kmalu pogasili, vendar niso mogli preprečiti da bi ne uničil kakšnih 5 kv. metrov strehe. Škodo cenijo na okrog 40 tisoč lir.

šport šport šport

BEOGRAD V SLOVESNEM IN PRAZNIČNEM RAZPOLOŽENJU

Danes ob 15. uri svečana otvoritev VII. evropskega atletskega prvenstva

Izvolili so že lepotico prvenstva, sovjetsko atletinjo Ljudmilo Mutino - Sprejem za novinarje - Napovedujejo idealno vreme

PEA 1962 BEOGRAD

(Od našega izrednega dopisnika)

BEOGRAD, 11. — Že ko potnik stopi iz vlaka in se ozre okoli, dobi vtis, da je Beograd slavnostno razpoložen. Povsod drogovi z raznobarvnimi zastavami in z znaki PEA napovedujejo začetek letos najbolj množične športne prireditve v Evropi. Jugoslovani so poskrbeli, da bo VII. prvenstvo Evrope v atletiki potekalo brezhibno v splošno zadovoljstvo nastopajočih in tudi ljubiteljev te panoge, ki so prišli v Beograd ne le iz vseh delov stare celine, temveč celo iz daljne Kalifornije. Da vlada za prvenstvo ogromno zanimanje ni treba posebej poudarjati. Novi hotel «Slavija», kjer so nastanjeni novinarji, je popolnoma zaseden. V pritličju, kjer je tiskovni urad, je živo kakor v čebelnjaku in novinarji se v vseh mogočih jezikih zanimajo za to in ono, zaradi česar uslužbenci in uslužbenke nimajo samo polne roke, temveč tudi «usta» polna dela. V Beograd je prispel tudi predsednik mednarodne atletske zveze Martiz T'exeter, ki bo prisostvoval delu XXIII. kongresa Evropske zveze.

Še preden so prispele v Beograd vse ženske reprezentance, so že izvolili lepotico prvenstva. To je 22-letna Ljudmila Mutina, ki ni samo lepe postave in prijazna, temveč teče kot vitka gazela. Na prvenstvu bo zastopala Sovjetsko zvezo v štafetah 4 x 100 m. Naj dodamo, da je njen čas na 100 m 11"7. Pravijo, da jo je nepričakovani naslov, prvi, ki je bil sploh dodeljen evropski prvakinji v lepoti (za ženske brez dvoma najlepša disciplina) še spodbudil in da se bo na stezi še bolje odrezala.

In še nekaj prognoz: Kdo bo zmagal v deseteroboju so vprašali sovjetskega trenerja Anzarova, ki je z neverjetno potrpežljivostjo sledil s filmsko kamero pripravam vseh mogočih atletov. Odgovor je bil seveda zelo diplomatski: Naš Djatčekov je mlad, holandski desetorobojec je izredno močan, Jugoslovan Brodnik se bo boril za lastne navijače, toda Kuznjecov je brez dvoma najbolj izkušen. Vsak ima možnost za zmago, a Kuznjecov je in ostane favorit številka 1.

Kaže, da je imela nemška reprezentanca ne samo dobrega atleta v svojih vrstah, temveč tudi hudega pretepača. Gre za Johannesa Keiserja, ki je bil prijavljen za nastop v štafeti 4 x 100 m, toda Nemci so dopotovali brez njega in govori se, da je bil zapleten v pretep, ki se je neslavno končal zanj, tako je za Keiserja udeležba za PEA šla po vodi.

Čeprav v Beogradu sonce pripeka, prireditelji večkrat obračajo oči k nebu. Vremenoslovci pa so jih takoj potolažili: predvidevajo namreč sončne dneve s temperaturo okoli 25 stopinj, medtem ko bodo noči razmeroma hladne. Pač lepa predvidevanja. Upajmo, da bodo držala, še posebno, ker bo po mnenju vremenoslovcev, drugod po Evropi deževalo.

V Beogradu imajo novinarji svoj novi klub. Pred dnevi so ga otvorili, danes pa so inozemske kolege počastili z zakusko, ki je potekala ob odlični postrežbi v prijetnem vzdušju.

Za danes dovolj. Zvečer so gostom priredili še na lepem stadionu Tajšmandana gala prireditev s srbskimi pesmimi in plesi.

Jutri bo napočil za mnoge veliki trenutek. Predsednik republike maršal Tito bo otvoril prvenstvo, domači atlet Franjo Mihalič bo prečital prisego in medtem ko se bodo golobje, ki jih bodo spustili proti nebu, oddaljevali, bo sodnik sprožil prvi startni strel. Prvenstvo se bo zares začelo.

MARJAN DOLGAN

V petek, 14. t. m. ob 20. uri BO V BARKOVLJAH

notranje namiznoteniško prvenstvo Bora za ženske

Vpisovanje pred pričetkom turnirja za članice in začetnice

V soboto, 15. t. m. ob 20. uri PA BO PRVENSTVO BORA ZA MOŠKE za člane in začetnike

Vpisovanje pred začetkom turnirja

NOGOMET

MILAN, 11. — Na letališče Linate pri Milanu je prispelo nogometno moštvo «Luxembourgh», ki se bo jutri srečalo z Milanom v prvem kolu tekmovanja za «Pokal prvakov».

PROGNOZA POLJSKE AGENCIJE

Favoriti za zlate kolajne in njihovi konkurenti

Od Italijanov je kot glavni favorit naveden samo Morale (400 ovire), kot glavni konkurenti favoritov pa Berruti (200 m), Pamich (hoja 50 km) in Lievore (kopje)

VARŠAVA, 11 — Poljska tiskovna agencija «PAP» je na osnovi mnenj devetih evropskih agencij in šestih evropskih športnih listov objavila naslednje prognoze glede favoritov za zlato kolajno v posameznih disciplinah na evropskem atletskem prvenstvu v Beogradu. (Številke pomenijo razmerje v možnostih prvega in drugega navedenega atleta).

100 m: 1. Foik (Polj.) 13, 2. Gamper (Nem.) 6
200 m: 1. Foik (Polj.) 10, 2. Berrunti (It.) 5
400 m: 1. Brightwell (VB) 20, 2. Kinder (B.) 3
800 m: 1. Matushewsky (Nem.) 13, 2. Schmidt (Nem.) 4
1500 m: 1. Jazy 22
5000 m: 1. Zimmy (Polj.) 13, 2. Bolotnikov (SZ) 7
10.000 m: 1. Bolotnikov (SZ) 24
110 m ovire: 1. Mihajlov (SZ) 24
400 m ovire: 1. Morale (It.) 19, 2. Janz (Nem.) 3
3000 m ovire: 1. Krzyszkowiak (Polj.) 11, 2. Buhl (Nem.) 3
4x100 m: 1. Nemčija 16
4x400 m: 1. Anglija 13, 2. Nemčija 7
20 km hoja: 1. Vejdakov (SZ) in Matthews (VB) 4
50 m hoja: 1. Thomson (VB) 6, 2. Pamich (It.) 4
Maraton: 1. Popov (SZ) 24
Daljina: Ter-Ovanesian (SZ) 24
Višina: Brumel (SZ) 24, 2. ...
Palica: 1. Nikula (Fin.) 16, ... Preussger (Nem.) 3
Troskok: 1. Schmidt (Polj.) 12, 2. Gorajev (SZ) 2
Krogla: 1. Varju (Madž.) 12, ... Nagy (Madž.) 7
Disk: 1. Piatkowsky (Polj.) 12, ... Trušenjev (SZ) 8
Kladivo: 1. Zsivotzky (Madž.) ..., 2. Bakarinov (SZ) 7
Kopje: 1. Lusis (SZ) 17, 2. Lievore (It.) 3
Deseteroboj: 1. Kuznecov (SZ) ...

PROGRAM

DANES, 12. SEPT.

15.00: Otvoritvena slovesnost v navzočnosti maršala Tita
15.50: Kvalifikacije 400 m ovire
16.10: Start za hojo na 20 km
16.25: Kvalifikacije 100 m — moški
16.50: Kvalifikacije disk — ženske
17.10: Kvalifikacije 400 m — moški
17.20: Kvalifikacije troskok
17.40: Prihod hoje na 20 km
18.00: Polfinale 100 m — ženske
18.00: Finale krogla — ženske
18.15: Kvalifikacije 400 m — ...
18.50: Kvalifikacije 100 m ...
19.40: Finale na 10.000 m

JUTRI, 13. SEPT.

9.00: Deseteroboj — 100 m
9.00: Kvalifikacije daljina — ...
9.00: Kvalifikacije kopje — ...
9.30: Kvalifikacije višina — ...
9.40: Peteroboj — 80 m ovire
10.00: Deseteroboj — daljina
10.30: Peteroboj — krogla
11.30: Deseteroboj — krogla
14.00: Kvalifikacije v skoku s palico
15.00: Kvalifikacije 110 m ovire
15.30: Finale disk — moški
15.30: Deseteroboj — višina
15.40: Polfinale 100 m — ženske
16.00: Kvalifikacije 800 m — ...
16.30: Finale troskok
16.40: Polfinale 400 m — moški
17.00: Finale 100 m — ...
17.20: Polfinale 400 m — ovire
17.30: Peteroboj — višina
17.40: Finale 100 m — ženske
17.55: Polfinale 400 m — moški
18.15: Kvalifikacije 5000 m
19.15: Deseteroboj — 400 m

Kljub laskavim ponudbam

Laver ostane za sedaj amater

FOREST HILLS, 11. — Avstralski teniški igralec Rod Laver, ki je letos zmagal na vseh štirih največjih teniških prvenstvih na svetu, je izjavil, da bo ostal amater do konca letošnjega tekmovanja za Davisov pokal. «Potem — je dejal Laver — bom premislil in se posvetoval s starši.»

Govori se, da mu je znani profesionalni menažer Jack Kramer ponudil za vstop v njegovo profesionalno skupino 75.000 dolarjev oz. okrog 46 milijonov lir. Neka ameriška revija pa pravi, da Laver ne bi sprejel nobene ponudbe, ki bi bila nižja od 85.000 dolarjev oz. okrog 52 milijonov lir, češ da toliko zasluži že sedaj kot amater.

TRENING TRIESTINE

Vit namesto Orlanda v nedeljo v Monzo

Triestina se je včeraj pod vodstvom trenerja Radia začela pripravljati za prvo prvenstveno srečanje, ki ga bo odigrala v nedeljo v Monzi proti Simmenthalu. Trenirali so vsi igralci razen Orlanda, ki se je poškodoval med tekmo s Torinom. Nategnil si je mišico na levi nogi in klubski zdravnik mu je predpisal štiri dni popolnega počitka. Zaradi tega Orlando v nedeljo ne bo mogel nastopiti in na mestu srednjega napadalca ga bo nadomestil mladi Vit.

Secchi, ki se je tudi poškodoval med srečanjem s Torinom, je treniral skupno z vsemi ostalimi in njegov nastop v nedeljo je zagotovljen.

PRETRESLJIVE ZGODBE

DOUGLAS FARR

MODRA PERUNIKA

«Tudi meni je prišlo nekaj na misel, kar nenadoma,» je mirno rekel Jordan. «Kaj pa, če si jo umorila ti... Imela si priložnosti in sredstev več kot jaz.»

«Zdaj pa smo vsi obdelani,» je rekla Jan, ne da bi se zbegala, «razen tebe, Rex.»

To je bil zanj ugoden trenutek, moral ga je izrabiti, da se reši.

«No,» je rekel počasi, «vsi boste razočarani... Prvič nisem ničesar podedoval, zato je izključeno, da bi bil koga umoril iz dobičkaželjnosti. Od devetega leta sem bil sirota in tudi oženil se nisem. Je dovolj?»

Nihče se ni zasmejal.

«Nisem vedela, da si tako strašno nedolžen,» je rekla Sheila. «Pravo jagnje med volkovi!»

Edina je bila, ki se je oglasila. Rex je opazoval vseh pet in je bil pozoren in napet. Kako velikanska napaka je bila, ko je prvič pripeljal v to družbo Modro Peruniko in še večja, ko jo je pripeljal drugič. Moral bi bil najti kakšen izgovor, Perunika pa naj bi šla kam drugam razdirat družbo.

«Prav, zdaj bo menda pa dovolj,» je rekel. «Predlagam, da obsodimo Modro Peruniko kot čarovnico in jo zažgemo na grmadi. Potem pozabimo na to zabavno igro!...»

«Čudno...» je naglo vzkliknil Jordan.

«Kaj je čudnega?»

«Mislimo si, na primer, da je kakšno križanje valov zmotilo videnje Modre Perunike... Vendar smo vsi, kar nas je tu, odkrili nekaj važnega, kajne? Vsi, razen morda Rexa. Nam štirim se je v življenju nudila priložnost in vzrok za zločin, če ga potem v resnici tudi nismo naredili. V globini naših src, tam, kjer je podzavest, smo morda hoteli smrt nekoga... Morda je Perunika odkrila to željo, to potencialno nasilje. Od tega nasilja lahko izžarevajo tako močni valovi kakor od resnično storjenega umora. Jaz sam, na primer, sem gotovo želel smrt svoje prve žene. Meni je bila v breme in razen tega sem strastno ljubil Jan.»

«Kaj pravi o tem Perunika?» je vprašal Rex olajšan in poln upanja. «Drži ta razlaga?»

Perunika je pobešala oči v tla in dolge trepalnice so ji zakrivale pogled. Videlo se je, da premišljuje.

«Morda,» je zamrmrala potem.

«Zdaj pa pijmo!» je predlagal Jordan.

Rex je opazoval Jordana, ko je opravljal vlogo gostitelja, opazoval je druge, ki so skušali privzeti običajno vedenje. Opazoval pa je tudi Peruniko, ki se je poskušala nasmehniti, da bi zakrila zavestno laž, ki jo je izrekla s tistim «morda».

Ne, odnosi v tej družbi ne bodo nikoli več taki, kakršni so bili pred tem večerom. Nekaj je pritiskalo na vsakega izmed njih... kakor meč, ki bo vsak čas padel na nežen vrat.

Naslednji dan je Rex že tretjič pripeljal Modro Peruniko k Listerjevim. Bila je nedelja in Jordan je vztrajal, naj imajo še tretji sestanek, drugi so pa kot po usodi pristali. Preveč dvomov je bilo nastalo, preveč strahov se je bilo pojavilo. Treba je bilo zopet vse spraviti v red in Modra Perunika je imela ključ do najbolj tajnih skrivnosti.

Komaj je Rex vstopil, se je začutil živčnega. Jasno je bilo, da sta se oba Stewartova v zadnjih štiriindvajsetih urah prepirala. Sheila je imela modro obrobljene oči, ki so pričale, da je noč prebedela, Tod pa je pil več kakor običajno.

Teže je bilo presoditi položaj pri Listerjevih, a zdelo se je, da sta drug do drugega hladna, kakor da se je med njiju vrinila senca suma. Jordan ni bil prisrčen kakor običajno, ko je sprejemal goste. Jan je bila še zmeraj lepa, a ob očeh in v kotičkih ust so drobne gube pričale o njenem novem duševnem položaju.

«Slišite,» je dejal Rex in se obrnil do vseh prisotnih, «ali se vam ne zdi, da gre ta naša šala malo predaleč? Mučenje samih sebe prav masohistične vrste! Do sedaj smo se shajali, da se nasmejemo, ne pa da se drug drugega trapimo!»

«Ti nisi resen človek, kajne da ne, Rex?» je vprašal Jordan.

«Ne. Mislil sem, da nihče od nas teh stvari ni jemal resno.»

Jordan se je nasmehnil.

«Tedaj nihče od nas ni poznal drugega! V resnici je moja krivda. Jaz sem silil, da pripelješ še drugič gospodično Modro Peruniko. In jaz sem pokvaril vso zabavo. Toda zapomni si, Rex, da si jo ti pripeljal prvič. Ti si odkril gospodično Modro... Hotel si nas zabavati, vem, vem! Kakor je bilo že z drugimi tvojimi prijatelji. Zmeraj si bil dvorni norček našega malega dvora. A to pot si naletel na nekaj čisto drugačnega in boš pač moral nositi posledice. Nocoj se ne bomo smejali, fant moj! Izvedli bomo resno, zelo resno preiskavo.»

Jordan je pijan, si je mislil Rex, in to je bila edina možna razlaga za njegove besede. Pijan in nepremišljen.

«Torej,» Jordan je govoril kakor s prižnice in ni kazalo, da bo nehal, «ničemur ni v prid, da smo tu in se medsebojno obtožujemo. Poskušajmo iti stvari do dna! Hočete? Kaj pravite pa vi, gospodična Perunika?»

Dekle je prikimalo. Rex je videl, da je prestrašena. Prejšnja dva večera ni bila, zdaj pa je.

«Da. Bolje je iti do dna,» je odgovorila. «Potem pa ne maram več prestopiti praga te hiše. Nikoli več...»

Rex je planil pokonci, da bi ugovarjal, a Jordan mu je mignil, naj sede.

Takega Jordana Listerja še niso videli... Pijan ali trezen, ukazoval je on.

«Cenim vaše občutke, gospodična,» je rekel, «in vam lahko dam slovesno obljubo: ne bo se vam treba vračati. Nocoj se mora razčistiti vse do zadnjega.»

«Odlično!» je dejal Rex nepremišljeno. Jordan pa je delal, kakor da ga ni slišal.

«Začnimo torej načrtno in logično z izločevalno metodo. Lahko začnemo kar z našim nervoznim prijateljem Rexom. Poglejte ga vsi, tudi vi, Perunika... Rex je trdovraten. Ne verjamete, da bi bil kdaj zagrešil kakšen umor. Mu verjamete? Seveda! Rex ni sposoben tega. Tudi vi, Perunika, kakor opažam. Seveda utegne Rex priskrbeti drugih grehov... on je kakor se navadno reče prisklednik v družbi... naš dvorni norček, kakor sem že rekel. Rex, opraščen si.»

«Hvala lepa!»

Medtem ko je Jordan Lister govoril, je gostoljubno opravljal službo gostitelja in delil naokoli kocke, whisky in pijače Modri Peruniki.

«Zdaj sta na vrsti Stewartova... Ko je bila prvič beseda o zločinu, je Tod takoj pomislil na ljubljeno pokojno mater. Mislil si je celo, da ga mi sumimo umora... Ali ni to smešno? Kdor ubije lastno mater, mora biti prava pošast! Ali je Tod taka pošast? Tega ne morem verjeti. Tudi Sheila v navadnih okoliščinah tega ne bi verjela. Vi ste vse nas spravili v strah, Perunika. Tudi Sheilo. Verjetno se zdaj grenko kesa zaradi tega... Mar ni tako, Sheila?»

Sheila Stewartova je pritrdila.

«Prav torej! Oprostimo Toda in hkrati z njim iz istih razlogov Sheilo. Sheila ljubi svojega moža in zato nikdar ne bi umorila njegove matere. Tudi Tod je bil zbegan in preplašen, ko je obtožil ženo, in zdaj mu je žal.»

Tod Stewart je nepremično gledal v tla in je bil videti, da je v Jordanu našel neke vrste odvetnika.

«Ostaneva torej še midva,» je nadaljeval Jordan skoraj zmagoslavno. «In oba sva lahko po vsej pravici osumljena umora, jaz in moja očarljiva ženica. Morebitna žrtev pa je moja prva žena. Poiščimo najprej slučaj, ki zadeva mojo ...»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir, četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst